

YAASIO

Yá pò kú láe bee guu

Láe bee guu wà yáasio ní ònò yádanewò òu, ò wà Salomòwò tókpaè, asa Isailio Salomòwò dṣ ònòna pò tóbò ù.

Yáasi láá lá pò wà Isailio félékaa ònòyáò kèwò doe. Wa fṣ lápi kpaale léè àaṣ:

A séia lé ài pò ònò ì iné bòoleke (1-9). Gueò ònò ì yá'ò lán gbēnazinawa (8.12-36), ì azia dile Lua zíkèna ù.

A plaade mé lápi guoguo yá ù, gu pò yáasio kuu (10-29). Salomòwò mé yáasipio kè ge a káaa gudoù (10.1-22.16, 25.1-29.27), mé wà ònòna páleò yáasio kàfi a guu lo (22.17-24.22, 24.23-34).

A àaṣde (30-31) guu ònòyá pò gbēpáleò kèò kuu.

Yáasi lá i yázi ge Isailio yáò o lán Bibeli lá kíniwao. A yádanewá wá baade pii pòe, mé a ledamaò ì to gbé kua àò na, io Lua pòeá ke ní pònao. Ònòyá pò kú lápi guuá wá kua lá gu lé dṣ yáé. Lua mé iko ví. Viakèaè mé dṣa zína ù, ì mó ní yámaakèao ní kuanao. Músi ì gbēváiò ní sòwò ní odeò le, áma gbēmaao ní ònònao ní gbé pò aai wēnadṣ taasideòneò ì ní maakea gbè e.

Yáasi lá kyokèa ì to wà Isailio kua gbadṣ ní ònò pò aa víò. Wí e lá an ònònao ì wá gbēnazinao yáò ní wá yá'òmao dṣdṣ. Ònòpi de gṣopii yá ùe, mé à gí ku e ní a gbào.

Yá pò a yáí wí yáasikèi

1 Yáasi pɔ Davidi né Salomɔɔ,*
 Isailio kía kè,
 2 ké gbéé e ònɔkū, aao laai vī,
 aai dšayā dada,
 3 aai gō wεzēn làasoodeɔ ũ,
 maakεa ní yázεdeɔ ní náaiɔ yá musu.
 4 Yáasipio ì nòsεdoũde gba laai,
 ì to èwaaso àɔ ku a dɔɔwa ní dšao.
 5 Laaide i ma, aà yādadaa i gé aε,
 nòsede i ledama e a guu,
 6 i yáasi ní yāλεεũanεo midō
 ní ònɔdeɔ yā'oao ní ní faai yáɔ.
 7 Viakεa Diie mé dša zína ũ,†
 gbéé pɔ ì saka ònɔ ní yādadaaogua sɔũε.

Laaikaa gbēvāiɔ kōnii

8 Ma né, nīli n mae yā'onε ma,
 nīsu pākpa n da ledamaio.
 9 Aɔ de fua kefena ũ n miwa,
 aɔ de yābaa ũ n nɔε.

10 Tó duunkεnaɔ lé kōnikεnε,
 nīsu weio, ma né.

11 Aaĩ mε:

Mɔ wà γε gbéé dádā wà ní dedε,
 wà yāesaideɔ kpákpa wà ní kúkū.

12 Wà ní mómo bèè lá mia ì kewa,
 wà ní mó'ii lá bεda ì kewa,

13 wí pɔ ɔde bui píi e,
 wá kpéɔ i pa ní pɔ pɔ wá nàaapio.

14 Mɔ wà wá baa daaa,

* 1:1 1Kia 5.12 † 1:7 Yob 28.28, Sou 111.10

wápii, wá mɔkpe iᓃ doᓂ.

¹⁵ Ma né, nsu géřnᓃᓃ,
nsu zéserńnᓃᓃ.

¹⁶ Asa an kèse leeu ní vāikeaoe,
aa wāa ní gbēdeao.

¹⁷ Bakpaa bāᓃ wāáá pāe.

¹⁸ Aale baikpá níziāe,
an tōe mé a ní poi.

¹⁹ Ōvāi'enaᓃ zian we nípii,
an luaa pói mé i ní wēni bᓃ.

Ōnᓃ gbésisia

²⁰ Ōnᓃ lé wiile gāae,
aà lé dᓃ zeau.

²¹ I lezu zé pᓃ wili láauo miwa,
i kpàwake wéle bíibᓃleᓃ guu à me:

²² Ōnᓃsaideᓃ, áᓃ kú ní ōnᓃsaio e bᓃe ni?
Ma láanikenāᓃ, á ze ma láanikeae bᓃe ni?
Sᓃᓂᓃ, áᓃ za dᓃagu e bᓃee?

²³ Tó a ma ledama mà yāa,
dᓃ ma a nisina pisiwá,
mí tó àᓃ ma làasoo ví.

²⁴ Lá ma á sisi, a gi swákpai,
ma ᓃ pòé, á gbēe laai i kawào,

²⁵ lá a ma ledama kpà swáa pii,
i we laai pᓃ ma á gbáio,

²⁶ tó músi á lé, má á yáalᓃe,
tó yá á lé, má á láanikee,

²⁷ baa tó yá á lé lán zàa'ianawa,
mé músi á lé lán zàalolowa,
mé taasi ní yā'ᓂmao gèázi.

²⁸ Gᓃᓃ bee á gbasa lezumazi,
kási má weo,

á ma kíi wεελε, kási á ma eo.

²⁹ Asa á za dṣauε,
mé i ze ní viakεa Diiεoo.

³⁰ I we ma λdamaio,
a sakà laai pṓ ma á gbáuε.

³¹ A á dàa gbε'e,
yāvái pṓ a zeò a wi á musu.

³² Gia ṣnṓi ì ṣnṓsaideṓ dεdε,
làasoosai ì sṓũṓ tòlṓzṓ.

³³ Gbḗ pṓ ma yá kṓa sṓ aṓ dṓdṓa,
aṓ ku niε musu vāi kākεsaie.

2

Tεa ṣnṓi ài

¹ Ma né, tó n ma yá sṓ,
mé n ma yādileṓaṓ kṓa n sṓu,

² tó níε swāḁṓ ṣnṓyāi,
mé n sṓ kpà a dadaawa,

³ tó n lezù laaizi,
mé n wiilè yādadaai,

⁴ tó n kpálekèi ánuusu ũ,
mé n wèεεε àizeεε ulea ũ,*

⁵ níyṓ viakεa Diiε midṓ sa,
ní Lua dṣa e.

⁶ Asa Dii mé ì ní gba ṣnṓ,
dadaa ní dṣao ì bṓ aà kíiε.

⁷ A káfia zé kṓa gbḗmaaṓne,
a dε sèngbao ũ táesaideṓne.

⁸ I ṓlia gbḗmaaṓzi ní táa'oaui,
ì a yāmanaṓ dṣa ní yá pii kεa guu.

⁹ Nyṓ yázεde dṓ sa ní yá dṓṓdeṓ

* **2:4** Mat 13.44

ń yá pḡ zεvḡo ń maa píi zéο.

¹⁰ Asa ḡnḡ a mḡma,
mé dḡa a n kási.

¹¹ Kua ń laaio a n dḡa,
yázεdḡa a ḡlianzi.

¹² A n bḡ gbēváiḡ zéu
ń yābēεkenḡ ḡziḡ.

¹³ Gbēpiḡ pāale yāmaa zée,
aa gusia zé sè.

¹⁴ Aaḡ pḡnake ń vāikeao,
aaḡ vḡ aḡ kēaa ń yābēε faasaio.

¹⁵ An κεκεά faa vḡo,
aaḡ yāke ń kḡnioε.

¹⁶ ḡnḡpi a n bḡ káalua ḡzi,
a n si nḡε pāle yá nana oanεwa.

¹⁷ Nḡepi pākpa a nenḡn gḡi,
à a Lua bàa kuaanḡ yá gbòo.

¹⁸ Aà be ḡ mipéḡnḡ gawaε,
aà kpé zé ḡ táḡnḡ bedau.

¹⁹ Gbē pḡ gḡaàzi lí nḡselileo,
ḡli wēni zé le bo.

²⁰ ḡnḡpi a n da gbēmaaḡ zéwa,
níḡ dḡḡdeḡ zé kḡa.

²¹ Asa nḡεpuadeḡ mé aa gḡ bḡsu vḡ,
tàesaideḡ mé aḡ ku a guu.

²² Vāikenḡ sḡ, wa ń yá ń bḡλεue,
wa náaisaideḡ kpḡεue.

3

Dii ndaikεa ḡ ḡnḡ iné

¹ Ma né, ńsu to ma yādanε sānguo,

nyɔ yá pɔ má dīlenɔ kua n sɔu.

² Asa a n ka wēni gbàawa,

a aafia káfiɛ.

³ Gbēke ní náaiɔ su kēmao,

nyɔ daa yàbaa ũ,

kē n sɔwa lá wí kē lákēkiwawa,

⁴ n tɔ ɔ na,

níɔ maa Luaɛ ní gbēnazinaɔ.*

⁵ Dii náaike ní nòsemendoo,

ńsu gbāa'e nzia ònɔwao.

⁶ Nyɔ aà dɔ n yá pii kea guu,

i zεpoone.

⁷ Nsu ò nzia gwa ònɔna ũo,

nyɔ Dii vía ví, ní kē vāiwa.†

⁸ Bee aɔ de n me aafia eɛe ũ,

a n wá gba gbāa.

⁹ Dii kpela ní n àizεεo

ní n buapɔ káauɔ pii,

¹⁰ pɔwenaɔ i bi bɔ n dɔu,

n selaɔ i pa yeɛɛ ní v̄eɛ dafuo.

¹¹ Ma né, tó Dii n toto, ńsu dile pāo,

tó à n gba laai, ńsu to à kene íio.‡

¹² Asa gbé pɔ Dii yei ɔ ì dazewa,

lá mae ì ke a né pɔ kèe maaewawa.§

Ɔnɔ ài

¹³ Báaaden gbé pɔ ònɔ le kù

mé dɔa pàè ũ.

¹⁴ Asa a ài ví de ánusua,

* **3:4** Luk 2.52 † **3:7** Lom 12.16 ‡ **3:11** Yob 5.17 § **3:12**
Ebe 12.5-6, Zia 3.19

ĩ káfiakɛné de vuaa.

15 A beee ví de òsoa,
pó pó a ni kumaɔ kee i kawào.

16 Wēni gbàa ku aà ɔplaau,
àizee ní gawio ku aà ɔzeeu.

17 Aà yáɔ kekeá na,
aà zé pii aafia ví.

18 A de lí wēnide ũ gbé pó kũaɔne,
báaadeɔn gbé pó sɔ ũ.

19 Dii gōike guu à tɔɔle kàle,
aà ōno guu à musu kè.

20 A ísia ε bò a dōa guu,
a tò luabepuana mòse ví.

21 Ma né, ñyɔ wezē ní ōnoo ví,
ńsu ñ wevíao.

22 Aɔ de n nisina wēni ũ,
aɔ de yàbaa ũ n noe.

23 Nyɔɔ be n laaiwa,
pɔe a kpàlikpaneo.

24 Tó n wule, vía a n kũo,
ńyɔ wúle i'o na.

25 Nyɔ kai víakɛo,
ge músi pó ñ vāikenaɔ le kándo.

26 Asa Dii aɔ de n mikpakli ũ,
a n gbá ví kaia.

27 Tó n ɔ lé n kpe le,
ńsu gí maakɛi gbé pó kũ ñ keèeo.

28 Tó n dɔnle zé ví,
ńsu o n gbédeee aà gé e ziao.

29 N gbédee pó kú n sae dɔdɔa,

ńsu lekpaafiàzi ní gbēeoo.

³⁰ Tó gbé i yāe keneo,

ńsu lekpaakeaàno pāo.

³¹ Nsu gbāamᵇedeᵇ kua nideo,

ńsu n̄ ní keae keo.

³² Asa Dii ye kōnideᵇ giyāio,

n̄sepuadeᵇ ᵇ ì ke a kpàasiaᵇ ũ.

³³ Dii ì láaiᵇi gbēvāio uawa,

ì báaada gbēmaᵇᵇ beu.

³⁴ I gbélaanikenᵇᵇ lánike,

a gbēke ví ní ziabusanaᵇ.*

³⁵ Ɔnoᵇde a beee e,

sᵇũ sᵇ ì wida aziawa.

4

Gbēzᵇᵇ ledama

¹ Ma néᵇ, à gbēzᵇᵇ ledama ma,

à á laai kpále ké à e àᵇ dᵇa ví.

² Dᵇa súsu mále daé,

ásu pākpa ma yādanio.

³ Ké má kú né ũ ma mae ɔzī,

má buse ma da né mēndona ũ.

⁴ Ma mae yādāmeᵇᵇ à mè:

Nyᵇ ma yá kūa n sᵇu,

ma yādilenᵇᵇ da, n kua io na.

⁵ Ɔnoᵇkū, ñyᵇ dᵇa ví,

asu sāngu n̄ pāale ma yáeo.

⁶ Nsu pākpa ɔnoio, a n dᵇa,

ñyᵇ yeaàzi, a ɔkunla.

⁷ Ɔnoᵇkū, ɔme yápii mi ũ,

dᵇa wele ní àizeᵇᵇ pᵇ ní ví píio.*

* **3:34** Zaa 4.6, 1Pic 5.5 * **4:7** Mat 13.44-46

8 N àà kú gbáugbāu, a n káfi,
didiwà ɔplapla, a n kpela.

9 Aɔ de fùa maa ũ n miwa,
àɔ de ne kíafua gawide ũ.

10 Ma né, swákpa ma yáí,
yápi da, n wēni aɔ gbāa.

11 Ma ɔno zé òlone,
ma n da yāmaa zéwa.

12 Tó níle táa'ou, pɔe a kpaneo,
tó níle bàaleu, nýɔ gēnaleo.

13 Nyɔ ma ledama kŭa, n̄su gbaeo,
didiwà gbāa, asa ɔme n wēni ũ.

14 Nsu vāikenaɔ zé seo,
n̄su te gbēvāiɔ zéio.

15 Ené, n̄su namáo,
kémá, ñ n gea ke.

16 Tó aai vāi e kèo, aali i'oo,
tó aai gbé e kàaũo, i lí gē ní wéuo.

17 Asa vāikea mé ní pɔblea ũ,
gbéɔ wetāa mé ní imia ũ.

18 Gbēmaao zé de lán gudɔleiawa,
a gupua ò dede lán íatē dedeawa.

19 Vāikenaɔ zé de lán gusia níiniwa,†
aali pó pó tò wàle gēnale d̄o.

20 Ma né, laaidɔ yápiɔwa,
swáse ma yā'onēi.

21 Nsu kpá swáao,
nyɔ kŭa n s̄u.

22 Asa a de wēni ũ gbé pó le kŭone,

† 4:19 1Zaa 2.11

a de m̀è búu aafia ũ.
 23 Azaiasa laaidɔ n sɔ́ yáwa,
 asa w̃eni zína b̀ò sɔ́ kíiɛ.
 24 Bɔ́ yāb̃ɛɛ'oaui,
 mik̃ɛ yākpaanla'oaawa.
 25 W̃edɔ́ n aɛ,
 gugwa n kuu súsu.
 26 Zé sé súsu,
 n yākɛaɔ píi a bɔ́ maa.†
 27 Nsu yɛɛɛ ɔplaii ge zɛɛio,
 nsu gbápeɛ ṽai zéuo.

5

Laaikaa káaluai

1 Ma né, laaidɔ ma ɔnɔwa,
 swákpa ñ ma wɛz̃ɛ yāma,
 2 ké ñ e ñyɔ́ ku n d̀ɔwa,
 d̃ɔa iɔ ku n léu.
 3 Káaluai legbe'i iɔ na lán zówa,
 i ní gáɛ ní lé nao,
 4 āma gbezā ñ kené íi lán g̃ɔiwa,
 i ní z̃ɔ́ lán f̃ɛnda lena kpɛplawa.
 5 Aà zé ñ mipɛíno gawa,
 i si ní gbé pó tɛaziɔ bedau.
 6 Ili làasooke w̃eni zéwao,
 a d̃ɔ́ a z̃á zépiwao.
 7 Ma né, swáɛ ma yái sa,
 nsu gi ma lɛdamaio.
 8 P̃áale nɔɛ bee taaɛ z̃á,
 nsu ñ aà be g̃aaɛ baa vío.

† 4:26 ɛbe 12.13

9 Nsu ñ n gbãakpa gbẽpãlewao,
 ñsu ñ n wẽni kpa gbé pãsiwao,

10 ké n àizεεɔ su gɔ̃ dãɔneɔ,
 mé n zĩ ài su gɔ̃ ua pãledeɔneɔ.

11 Nyɔ̃ aauke n gɔɔ vláwa,
 ñyɔ̃ ibaba, n yèεε a láa,

12 ní mε: Ma gi ledamai fá!

Ma sakaa totoau mé tò.

13 Mi ledamadeɔ yã'onε mao,
 mi swáε ma yãdanedeɔzio.

14 Ma gɔ̃a wẽna pɔ̃ ù míɔmíɔ
 ké dúnia ma e zão.

15 N nzĩa ola imi,
 ze ñ nzĩa lò'io.

16 N nibɔna ibɔlea bàasi maae?
 N í gufɔ̃ bɔa gãaε zevío.

17 To àɔ de n na pɔ̃ ù ado,
 asu àɔ de gbẽε pɔ̃ ùo.

18 To Lua báaada n biapiu,
 pɔ̃nake ñ n èwaasogɔɔ nɔo.

19 N tue báasẽde! N zótẽn kefena!
 To b̀nɔbleaaànɔ lí kangu gɔɔpii,
 ní aà báasẽ nide lá gu lé dɔ.

20 Ma né, b́yãĩ ñyɔ̃ nɔ pãle nidei?
 B́yãĩ ñyɔ̃ b̀nɔble ñ nɔ pɔ̃seoi?

21 Gbẽnazĩnaɔ yãkeae ulea Diieɔ,
 ì zé pɔ̃ aa sè dɔ̃ píi.

22 Vãikena tàae ì aà kú,
 aà duuna ì ba zuè.

23 Aà ledamamasai a aà kpa gai,
 aà sɔ̃ũke zɔ̃ɔ a aà sãã.

6

Fia n̄ màao n̄ gbēnazin p̄ao yá

¹ Ma né, tó n n gbēdo fia dĩ n miwa,

tó n kpégaausi gbéε,

² tó n lé n kalikē,

tó n yá'oa n dayáu,

³ lá rýᓃ ken la ma né: Lebo yápiu,

asa n na n gbēdo ɔziε.

Ge ñyᓃ zεzε n gbēdopizi,

awakpaè.

⁴ Nsu to i gē n wéuo,

ńsu to n wébaa gbiakũo,

⁵ ñ nziá siwà

lá tue ì ní kéwa,

lá bá ì bo fikpana ɔuwa.

⁶ Zígbiade, gé boona gwai,

ní aà yákea tàasika, rýᓃ ñnokũ.

⁷ A dɔaana v̄io,

a gbēzᓃ ge dii v̄io.

⁸ I ble kũsũa di saε,

ì a poblea káaa p̄okekegɔɔ.

⁹ M̄aade, rýᓃ wúlea e boε ni?

Boε rýᓃ vu ní ioi?

¹⁰ Ni kámabo yɔɔ, ni i'o yɔɔ,

ni wúle yɔɔ ɔkpaa n kùε.

¹¹ Pó taasi a gēnzi lán kpáiweliwewa,

nɔana a mɔma lán gbé pó ḡskebo kũawa.

¹² Gbēnazin p̄áá gbēv̄aiε,

ìᓃ bebe ní εεo dɔ a léu.

¹³ I yá'o ní wéo ní ɔo,

ì seelakεné n gbáo.

14 Mɔafili mé aà nòse pà,
vāi wàai ᓃ ɔ pa gɔɔpii.

15 Bee yáí músi a mɔwà lezasai,
kaaũ a gēaàzi kándo, aɔ fεlea vɔo.

16 Yá mèn soolo ku ké Dii zau,
à kà se soplá ké a ye a gíyáio.

17 Káakua, εεtoa, yāesaidedeα,

18 yāpāsi wàaipaa, wāa n vāio,

19 seelade εεtoa n daεɔ pεāao.

Laaikaa gbāsíkεai

20 Ma né, nyɔ n mae yādileαɔ kūa,
ńsu pākpa n da yādanεio.

21 Nyɔ kūa n sɔu gɔɔpii,
nyɔ daa yābaa ũ.

22 A dɔaanε n taa'oa guu,
a n dɔa n wúlεa guu.

Tó n vu, ali leɔdama.

23 Asa yādileapiɔá filiaε,
yādanεpiá gupuaε,
leɔdama n leleaoá zé wēnideε.

24 A n si nɔε vāiwa,
a n bɔ nɔε pāle yá nana oanεu.

25 Nsu n aà kefenke nideo,
ńsu to aà gɔgwawε n kūo.

26 Káalua ì n gɔ gii,
gbēpāle nɔ yá sɔ ì n beεε mide.

27 Tó gbé teεε dà a pɔleu,
aà pɔkasa a gí tékūie?

28 Tó gbé kèσεpèle teyɔwa,
a na aà gbáwao lé?

29 Maaε ní gbéé pᓃ gè a gbédee nᓃ yáuo,
asa tó à ɔnàwà, a bᓃ pǎo.

30 Tó nᓃa lé gbēde, tó à kpáí'ò,
wǐ a yá dilε pǎe?

31 Tó wà aà kù, a fiabo λεε sopla,
i pᓃ pᓃ a ví a ua kpa píi.

32 Gbéé pᓃ ì wúλε ní pǎle nᓃo làasoo vío,
gbéé pᓃ ì bee κε lé azía ò̀okpaε.

33 Gbēa gbāa ní kpeboao mé aà baa ũ,
aà tó íi a kēwào.

34 Asa íbele a aà zá nᓃse feλε,
i tᓃsiwà aà wēnagwasai.

35 A awakpabᓃε sio,
baa tó à gba zᓃo dàè, a weio.

7

Laaika nᓃε pᓃ ì ní gáλεzi

1 Ma né, ma yǎ'one ma,
ma yǎdilεao da n nᓃseu.

2 Nyᓃ ma yǎdilεao kǔa, níᓃ aafia,
laaidᓃ ma yǎdanεwa lán n wéwa.

3 Da n ɔnεwa tāana ũ,
kē n sᓃwa lá wǐ kē lákēboᓃwawa.

4 O ònᓃε, n dāen aà ũ,
weZē sísi n daε ũ.

5 A n dᓃa dᓃε'iiide yá musu,
a n bᓃ nᓃ pǎle yá nana oanεu.

6 Má zεa ma kpé fenentiu,
mále bàasi gwa.

7 Ɔ ma gᓃgbāanaεᓃ è, ònᓃ i panéo,
èwaasoe kú ní guu, a làasoo vío.

- 8 Alé liaaliaa gãæ,
àlé waaloũkéké nœezi,
àlé aà bε gãæ baa víví
- 9 za oosiéε gukáaaa e gwá,
e gu gè siakù maamaa.
- 10 Ǿ nœepi bò mò dàaàlé ní kōnio,
à òmà aziawa lán káaluawa.
- 11 A lé ví mé ziapœãkεnaε,
aà pòò lí pé bεo.
- 12 ZieǾ ìò ku zεau, zieǾ gãæ,
ìò zékpaá yeyewa.
- 13 Ǿ à èwaasopi kù à lepèwà,
à aà gwà ní wεgaalimao à mè:
- 14 Sáaukpasa'oa kua yáa,
ǿ ma lé pó má kèpi fiabò gbã.
- 15 N kō'ea yáí ma bói,
mále n wεεε, ma n e kε sō.
- 16 Ma kùntu kpà ma liia
ní Egipi bùsu zwáa wé kεfεnao.
- 17 Ma tulale fàε ma wúlekíia,
wa kè ní lí'ò gīnanaǾ ní litεεǾ.
- 18 MǾ wà bōñoble e gu gε dǾò,
wà wá pœã kε à mówá.
- 19 Asa ma zá kú bεo,
wéíε pó à gèu zà.
- 20 A òbaaa yè gèò,
e aàǾ gé sui mǾ a òsikε.
- 21 A aà sō blè ní yá dasi káλεαεo,
à gānàwà ní yá nana oaèo.
- 22 Ǿ à bò tεaàzi gǾǾ,

lán zu pᵇ wàε gḗ a kòlokpaiwa,
 lán tue pᵇ lé gbápεε bauwa,
 23 lán bā pᵇ wà sì fiiuwa.
 I dᵇ ké a azía kpà gaiεᵇ,
 e ka gè aà sᵇ kᵇ.

24 Tiasa ma néᵇ, à ma yāma,
 à laaidᵇ yá pᵇ lé bᵇ ma léuwa.

25 Nsu to n làasoo ta aà kíio,
 nsu pāzεa n̄ gḗ aà yáuo.

26 Gbḗ pᵇ à ní né à ní òᵇkpàᵇ dasi,
 gbḗ pᵇ à ní kaaᵇpiᵇ lé vío.

27 Aà bεá beda zékpaεε,
 ì siḗnᵇ ga kpe kpeaue.

8

ᵇnᵇ gbḗsisia

1 ᵇnᵇ lé lezuwázi fá!
 Wezḗ lé wá sisiaᵇ!

2 A ku sḗsḗ musu zé γεεwa,
 a zεa zenankpaau.

3 A ku wḗε bíibᵇleᵇ saε,
 aà bᵇ dᵇ bᵇle gbᵇ kḗi.

4 Gbḗᵇ, áme máε á sisi,
 gbḗnazinaᵇ, máε lezuázi.

5 Niazideᵇ, à weεε àᵇ laai ví,
 làasoosaideᵇ, à to àᵇ nᵇse ví.

6 A swákpa, asa yá gbia má oé,
 yá dᵇᵇde a bᵇ ma léu.

7 Asa ma lé ì síana'o,
 má ye vái gḗyáio.

8 Yá pò dò ma léuò maa,
a kee faasai ge kpaanlao.

9 Aa síana ví laaídeε píie,
aa zεví gbé pò ònòkùòne.

10 A ma ledama sé de ánusua,
à dōa se de vua kefenaa.

11 Asa ònò bεεε de òsoola,
pò pò a ni kúwáε i kawào.

12 Mapi má ònò, má laai ví,
mé má yākea a zéwa dōa kūa.

13 Viakεa Diie mé zaa vāigu ũ.

Má za ziasεa lesí n' ílandāao
ní zεa ní vāio ní yākpaanla'oaogu.

14 Ledama ní yākekεa dōaoá ma pòε,
máme má wεzē ũ,
ma kíi gbāa i bōu.

15 Kíao ì kpalable ma sabaie,
ō kpalablenao ì yázede dilèò.

16 Gbāadeò ì ikokε ma sabaie
ní dúnia kpaladeò píi.

17 Má ye gbé pò yemaziòzi,
gbé pò lé ma wεεεò mé aa ma e.*

18 Aizεε ní gawio ku ma ozi
ní oda káfiadeo ní namao.

19 Né pò mi iné maa de vua síanaa,
káfiá pò mi kené de ánusu maaa.

20 Má bε yá dōode zéu,
mi táa'o zé súsu guu.

21 Mi gbé pò yemaziò gba àizεε,
an làasiò i pa.

* 8:17 Mat 7.7-8

22 Dii ma kŭa za a zĭ daalegᵇᵇ,
e àᵇ gé yá pᵇ a kè za káauᵇ kɛi.†

23 A ma dilɛ za asinizĭɛ,
za a daalegᵇᵇ, dᵇ i dŭnia kɛo.

24 A ma i zadᵇ ísia kuo,
nibᵇnae ku gᵇᵇ beeo.

25 A ma i sĭsĭᵇ āa,
e àᵇ gé gbèᵇsĭsĭᵇ zĭnapɛlei,

26 e àᵇ gé dŭnia kálɛi,
ge sēsao ge bùsu wén do.

27 Ké àɛ pᵇ pᵇ kŭ musuᵇ kɛ,
ké àɛ báluma da ísiaa,

28 ké àɛ lou na musu,
ké àɛ ísia í zé fᵇ,

29 ké àɛ kᵇᵇ da ísiaɛ,
a í su a baa vĭo,

ké àɛ tᵇᵇɛ zĭnapɛɛ,
má kŭ weɛ.

30 Má kŭ aà saɛ zĭpi ziia ũ,
ma pᵇ Ìᵇ nawà lá gu lé dᵇ,
miᵇ pᵇnake aà aɛ gᵇᵇpii.

31 Miᵇ kᵇᵇ'o aà dŭniaa,
gbēnazĭnaᵇ dɛ ma pᵇnakebᵇ ũ.

32 Tiasa ma néᵇ, à ma yāma.

Báaaden gbé pᵇ ma yākeao kŭa ũ.

33 A lɛdama ma, í ōnᵇkŭ,
ásu niazĭkpaio.

34 Báaaden gbé pᵇ lé ma yāma
Ìᵇ ma dā ma kpɛɛɛ ũ,
Ìᵇ taamale gᵇᵇpii.

† 8:22 Daa 1.1, Zāa 1.1-3, Zia 3.14

35 Asa gbé pọ ma e wēni èe,
aᵛ na n̄ Diio.

36 Gbé pọ kùaa vāi i aziaee,
gbé pọ zamaguᵛ, ga ᵛ aa yei.

9

ᵛno n̄ sᵛũkeo

1 ᵛno a kpé dọ,
à a gbapeᵛo à mèn sopla a pèlepele.

2 A nᵛᵛ dè à v̄ēē kèkè,
à bleᵛ sᵛukè a kàle.

3 A a wéndia zíkēnaᵛ zì,
àle lezu wéle s̄is̄i misonaa à mè:

4 Gbé pọ nᵛse v̄ioᵛ à ea mᵛ ke!
ᵛnokēsāmadeᵛ mále oé,

5 à mᵛ bleblemanᵛ,
í v̄ēē pọ má kèkè mi.

6 A sᵛũke tó, íᵛ aafia,
í taa'o wékēa zéu.

7 Gbé pọ lé leda gbélaanikenawa
ì gᵛ s̄ós̄ōēē,
gbé pọ lé vāikēna dazeᵛa
ì gᵛ taaēēē.

8 Nsu gbélaanikēna dazewao,
asa a íisennᵛe.
ᵛnona dazeᵛa, iᵛ yenzi.

9 Yāda ᵛnonae, aà ᵛno i dēde,
yā'o gbēmaaē, aà dōa i káfí.

10 Viakēa Diie mé ᵛno daalea ũ,
Lua pọ a kua adoa dōa mé wékēa ũ.

11 Asa n̄yᵛ gēgē ma sabai,

n wēni a gbàakū.

¹² Tó n̄ ònɔ, nziaεε,
tó gbɛ'awiambɔnan n ũ, n mi musu.

¹³ Misaikε δε lán nɔε ledewae,
a sɔũ mé a yāe d̄so.

¹⁴ I z̄s̄le kilau a kpεεε,
aà kpé kú w̄éle s̄is̄i musu,

¹⁵ i lezu gbé p̄ó lé ḡɛɔzi,
i o gbé p̄ó zé k̄ua súsuɔne:

¹⁶ Làasoosaide, εa m̄o ke!
ɔnɔk̄ɛs̄āmade, m̄ále onε,

¹⁷ i kp̄ái mia ìɔ na,
bleblea asii guuá z̄óε.

¹⁸ Ḡɔ̄epi d̄s̄ ké ḡɔa gyaade ũ zén weo,
gbé p̄ó à n̄ sisio s̄i beda gbáou.

10

Salomɔɔ yáasiɔ

¹ Né ònɔna i to a mae p̄o ke na,
né sɔũ i a da p̄o yaè.

² ɔv̄ai lí àikeo,
yākea a zéwa i n̄ sí gawa.

³ Dii lí to nɔana gbēmaa deo,
mé i v̄aikenaɔ té n̄ p̄oε̄ p̄ó.

⁴ P̄ɔewosai i to wà taasikε,
z̄ikεa ɔplapla mé i to wà ke p̄ode ũ.

⁵ Né p̄ó ble gba d̄ò saeá né laaideε,
né p̄ó i i'o p̄okekεḡɔɔ wí d̄so.

⁶ Gbēmaa mi ìɔ báaa v̄i,
āma yāp̄ási mé v̄aikena lé p̄a.

⁷ Gbēmaa lí ga n̄ a t̄soo,

vāikena tó ì midε.

⁸ Ɖnɔna ì zíkε yādilεnεɔwa,
yābɔlena ì azia né.

⁹ Gbé pɔ ì yāke a zéwa ku dɔdɔa,
yābēekena yá a bɔ.

¹⁰ Gbēgwaa ní wé vāio ì mós ní yáo,
gbé gbaa laai ì íbelemidε.

¹¹ Gbēmaa léá nibɔna wēnideε,
yāpási mé vāikena lé pà.

¹² Zaa kɔu ì sòle da,
yeakɔi ì láka tàae píia.*

¹³ Ɖnɔyá ìɔ dɔ laaide léu,
flá mé ɔnɔkēsámade pɔ ũ a kpεεa.

¹⁴ Ɖnɔna ìɔ dɔa kùsúa dia,
laaisaide lé ì aà dayāu àa.

¹⁵ Ɖde àizεε ìɔ deè wéle bíide ũ,
wēnade taasikεa mé aà midεa ũ.

¹⁶ Gbēmaa aseá ì mɔè ní wēnio,
vāikena ài ì íadama iè.

¹⁷ Gbé pɔ ì lɛdama ma wēni zé sè,
gbé pɔ ì totoa dilε pā zà zéwa.

¹⁸ Gbé pɔ za gbéu mé a ye wa dɔo εεdeε,
gbé'ɔɔkpanaá sɔūε.

¹⁹ Duuna a gíɔ kui yá dasi bɔlea guuo,
gbé pɔ ì a lé fśá laaideε.

²⁰ Gbēmaa lénaá ánuusu maaε,
vāikena nòse gbiao.

²¹ Gbēmaa yā'oa ì ní dazεwa dasi,
laaisaide ì ga ɔnɔkēsáma guuε.

²² Dii báaadaańgu ì ní ke ɔde ũ,

* **10:12** 1Kln 13.7, Zaa 5.20, 1Pie 4.8

zíkεa ní taasio lí pɔe káfio.

²³ Dàakea de sɔũe kòò yá ùe,
ɔ̀nɔ̀kũa mé ì ke laaidee na.

²⁴ Yá pɔ́ vāikεna lé a vīake mé a aà le,
Lua a gbēmaa pɔeã pɔ́ kpawà.

²⁵ Tó íana kaka à gè,
vāikεnaɔ aao ku loo,
gbēmaa zína mé lo pélea gɔɔpii.†

²⁶ Lá lemuu kũma ì ke swaae,
lá súele ì ke wée,
màa zígbiade de gbé pɔ́ aa aà zìone.

²⁷ Viakεa Diiε ì wēni gbàa káfí,
vāikεnaɔ sɔ́, an wēni a kulunkũ.

²⁸ Gbēmaaɔ wé lo do pɔnai,
vāikεnaɔ sɔ́, tãmaa a ní née.

²⁹ Dii zé mé mikpakli ù gbēmaaɔne,
vāikεnaɔ sɔ́, Dii ì ní kaalee.

³⁰ Gbēmaa a fu bauo,
gbēvāi sɔ́ a zòlekli e dúniauo.

³¹ Ɔ̀no ì bo gbēmaa léu,
levāide sɔ́, wa aà léna zɔ́ee.

³² Gbēmaa yá pɔ́ kù wà oné dɔ́,
yábēe lo do gbēvāi léu.

11

¹ Dii za pɔ́yɔa ní mɔafiliogu,
kiloolεa a zéwa ì kaaàgu.

² Zia sea lesí ì mó ní wío,
zìabusaa mé ɔ̀nɔ̀yā ù.

³ Gbēmaa nòsepua ì aà dazεwa,
náaisaide nòse bèe ì aà ò̀kpa.

† 10:25 Mat 7.24-27

- 4 Aizεε ài vī yákpalekegḃḃzìo,
yákea a zéwa mé ì ní sí gawa.
- 5 Tàaesaide maakεa ì zεpooè,
vāikεna yāvāikεa ì aà né.
- 6 Nòsεpuade maakεa ì aà bḃ,
náaisaide pḃnidεa ì aà kú.
- 7 Tó gbēvāi gà, aà tāmaa ì midε,
pó pó à wεdḃi a wēnigḃḃ ì láa.
- 8 Gbēmaa ì bḃ taasiu,
ḡ gbēvāi ì gēu aà gēε ũ.
- 9 Luayādansai lé ì aà gbédee ḡḃkpa,
āma dḃa ì gbēmaa bḃu.
- 10 Tó gbēmaaḃ ku namau, wéle ìḃ naε,
tó gbēvāiḃ gàga, wī gulakε.
- 11 Wéle ì káfi nòsεpuadeḃ sabai,
gbēvāiḃ lé ì wéle dε.
- 12 Ḷnḃkēsāmade ì saka a gbédeegu,
laaide ì a lé fḡ.
- 13 Gbēpena ì bḃ ní dāḃ asiio gupuuu,
gbé náaide ì pó kuléwà.
- 14 Dḃaanasaikε ì to gbéḃ fu,
yákekεn dasiḃ ì to wà zible.
- 15 Tó n gbēpāle fla dī ní miwa, taasi n kaε,
gbé pó mibḃleu ì gḃ a laaiwa.
- 16 Gbāamḃnede ìḃ àizεε vī,
āma nḃε nòsεmaade ìḃ gbiané.
- 17 Sùuude ì maa i aziaε,
gbé pāsí ì azia kpa ìai.
- 18 Gbēvāi zì ài líḃ báaa vīo,
yāmaatḃna ì ài síana e.
- 19 Kua maa síana ì ní ká wēniwa,

tea vāizi ì mó ní gao.

²⁰ Dii ye nòsevāide giyāio,
tāesaide yá ì kaaàgu.

²¹ Siana guu gbēvāio bò pāo,
gbēmaaò mé aa bò aafia.

²² Lá vua tāana de sàwakusana níu,
māa nò kẹfen ònosaide de.

²³ Gbēmaaò pòeā ì ní ká namawa,
gbēvāio tāmaa ì ní né.

²⁴ Gbé pò ɔ pòò ì káfia e de a zia,
gbé pò gí pò pò de à kpa kpái, pò ì kēsāwà.

²⁵ Gbēnazin báaade àò ku namau,
gbé pò ì ní gba niè a niè e sō.*

²⁶ Wí gbé pò ì pówena òa na dā kaε,
wí sa na o gbé pò ì yíamáε.

²⁷ Gbé pò ì maa wεεε aò na ní gbéò,
gbé pò ì vāi wεεε, vāi a àà le.

²⁸ Gbé pò ì a àizεε náaike a léε,
gbēmaa a bòlòbò lán lí láwa.

²⁹ Gbé pò yāĩ a uaε a gō gii,
sòũ a gō ònɔna zò ũ.

³⁰ Gbēmaa yākea gbéá lí wēnideε,
ònɔna ì gbé e.

³¹ Lá Lua ì flabo gbēmaaε dúniau,
wa vāikena ní duunkenaò pò o lbe?†

12

¹ Gbé pò ledama ì kẹè na ye dōai,
gbé pò totoa ì kẹè ìi mi vío.

² Dii ì gbēmaa wεgwa,

* 11:25 Mat 10.42 † 11:31 1Pie 4.18

ãma ì yãda làasoovãidea.

³ Vãikεa lí gbēε zεdḃo,
gbēmaa zína sḃ deea vīo.

⁴ Nḃ maa dε a zãε lán fùawa,
nḃ widamade dεè mεkεmuuna ũ.

⁵ Gbēmaaḃ ìḃ yázεde yá,
gbēvãio ìedama mḃafili vī.

⁶ Gbēvãio yáá gbēwεa yáε,
gbēmaaḃ lé ì ñ bḃ.

⁷ Wī gbēvãio fuangba, aai midε,
ãma gbēmaaḃ ua ìḃ ku.*

⁸ Wī gbé tḃbḃ aà ònḃ léuε,
faasaide sḃ, wī sakauε.

⁹ Gbé kpεε pḃ ì a zíkε maanno
dε ziadilengbia pḃ blε ì késãwála.

¹⁰ Gbēmaa a pḃtuḃḃ gwaa dḃ,
ãma gbēvãio sḃsobi pãsí.

¹¹ Zḃε ãiade ìḃ kãa,
gugiiyana sḃ, ònḃ ì késãwae.

¹² Gbēvãio ì ḃvãio nidε,
kási gbēmaa zína mé ìḃ mḃsε vī.

¹³ Gbēvãio lé vãio ì aà kú,
gbēmaa sḃ ìḃ yãkeleu.

¹⁴ Lé maa ì ñ ká pḃmaawa,
zī pḃ gbé kè ài a suwà.

¹⁵ Sḃũ yãkεa ì kεè maa,
ònḃna sḃ ì edama ma.

¹⁶ Sḃũ ì to wà a pḃfε dḃwa gḃḃ,
laaide sḃ ìli sḃsḃa dao.

¹⁷ Sian'ona ì yázεde o,

* **12:7** Mat 7.24-27

seelade vāi yá ì ɔ mɔafili vī.

18 Yáɔɔlɛna yá ì gbé sɔ zɔ lán fɛnawa,
ɔnɔna lɛgbɛ'i ì mɔ́ n̄ aafiao.

19 Siana pɔ wa ò ì zɛɔɔa,
ɛɛ sɔ ì gɛ́zɛa lán wɛɛɛawa.

20 Mɔafili kú vāi wàaipanaɔ sɔu,
gbɛ'aafiawɛɛɛɛnaɔ mé pɔna vī.†

21 Vāie lí gbɛ́maa leo,
gbɛ́vāiɔ sɔ, taasi ì daríla.

22 Dii ye ɛɛde gíyāio,
aà pɔ ì na síandewa.

23 Laaide ì a dɔ́a kúa a sɔu,
sɔú ì yāfaasai kpàwaka.

24 Zíkɛa ɔplapla ì to gbé kible,
màa ì gbé da zɔbleu.

25 Kua bíli guu ì gbé kúsu kwé,
yāna'oane ì n̄ pɔ ke na.

26 Gbɛ́maa ì a gbɛ́na dazɛwa,
gbɛ́vāiɔ yākea ì n̄ sāsā.

27 Māade lí n̄ɔ sāsā maamaao,
āiade ì laaidɔ a pɔɔwa.

28 Kua yázɛde zéu wēni vī,
zépí sea lí n̄ kpá gaio.‡

13

1 Né ɔnɔde ì a mae ledama ma,
gbélaanikɛna gbaa laai lí tɔwàò.

2 Lɛgbɛ'i na ì gbé ká pɔmaawa,
náaisaide ì ble a pāsí guuɛ.

3 Gbé pɔ ì a lé fí ì a wēni dɔ́a,

† 12:20 Mat 5.9 ‡ 12:28 Lom 6.23

gbé pᵇ a lé lí kuo ì azia ò̀kpa.

⁴ Maaᵇde lí pᵇ pᵇ á yei eo,
ãiaᵇde mé ì namable.

⁵ Gbēmaa za maᵇafiliiyāu,
gbēvāi ì widamá ì ní kpeᵇᵇ.

⁶ Yāmaakea ì zemaasena misi,
dāakea ì duunkena fuangba.

⁷ Gbēᵇ ì nízia dile ᵇde ũ,
kási aaliᵇ pᵇe ví sᵇᵇ,
gbēᵇ ì nízia dile taaside ũ,

kási aaᵇᵇ pᵇ ví zᵇᵇ.*

⁸ ᵇde ì azia bo ní a àizeeo,
taaside sᵇ ìli wétēabiima eo.

⁹ Gbēmaaᵇ gupua aᵇ pipi,
gbēvāiᵇ filia a gamá.

¹⁰ Zia sea lesi mé ì sòle da,
ledamamaa mé ì to wà ò̀nkū.

¹¹ ᵇvāi lí gé aeᵇ,
ᵇa'ea isima guu mé ì kᵇ.

¹² Weᵇᵇa pᵇi gēgēa ì ní sᵇ ò̀kpa,
pᵇeã ea ì mó ní wēni dafuo.

¹³ Gbé pᵇ ì fionada yāwa a yā'e,
gbé pᵇ ì gbé yā'one ma a ài'e.

¹⁴ ᵇᵇna yādanéá nibᵇna wēnidee,
ì ní bo ga lézi.

¹⁵ Wezē gbāa ì to wàᵇ naᵇnᵇ,
āma náaisaideᵇ zé pāsī.

¹⁶ Laaideᵇ ì yāke ní dᵇao,
sᵇ ũ ì a faasaike fāaa.

¹⁷ Zina vāi ì zu taasiu,
iwa náaide ì su aafia.

¹⁸ Gia totoai ì mó ní taasio ní wío,

* 13:7 Luk 12.21, 33

sɔũ faasaikɛ ɪ àà sásã.

⁹ Faasaideḃ ɪ saka tàae kulekɛau,
gbẽmaaḃ ɪḃ na n kɔo.

¹⁰ Baade azia yã'õma dõ,
mé gbé pɔnaá gbẽpãle pɔ no.

¹¹ Gbẽvãib ua a midɛ,
gbẽmaaḃ be a ɔta.

¹² Zé kú ɪ ke gbéɔne maa,
ãma a midɛkíiá gae.

¹³ Baa yaalḃ guu nðse ɪ òkpa,
pɔna ku ɪ midɛ n pɔsiao.

¹⁴ Pòbòzãkɛna yãkɛa ɪ wi àà musu,
gbẽmaa ɪ a yãkɛa gbɛ'e.

¹⁵ Làasoosaide ɪ yãpii siɛ,
laaide lí yá náaikɛ làsookɛsiao.

¹⁶ Ŋnɔna vãikɛa vía ví, ɪ èè,
sɔũ ɪ azia náai ví, ɪḃ wãa.

¹⁷ Pòkúmade ɪ yá yáfúna ke,
kɔnide ɪ to wà zaagu.

¹⁸ Ŋnòkɛsãmade ɪ gõ faasai,
laaideḃ ɪ dõa kpa fùà ù.

¹⁹ Gbẽvãib misiile gbẽmaaḃne,
vãikɛnaḃ kúle nðsepuadeḃ kpɛɛɛ.

²⁰ Baa taaside gbédee ɪ zaaàgu,
ãma ɔde gbẽnaḃ ɪḃ dasi.

²¹ Sakaa n gbédeeguá duunaɛ.
Báaadɛn gbé pɔ ɪ wɛnadõ taasideḃne ù.

²² Vãi wàaipanaḃ sásãao lé?
Maa wàaipanaḃ sùuu ví n náaio.

²³ Mɛkpaa zíwa ɪḃ ài ví,
mé yãbɔɛ ɪ n kɛsã.

- 24 Ɔnɔnaɔ àizεε ì gɔ́ n̄ gawi ũ,
sɔũɔ faasaikε ì n̄ gɔ́ faasai.
- 25 Seelade siande ì gbé̄ misi,
a εεde yá mɔafili ví.
- 26 Viakεa Diiεá gbāa'ekli náaideε,
a de misikii ũ ade néɔne.
- 27 Viakεa Diiεá nibɔna wēnideε,
ì n̄ bɔ ga lézi.
- 28 Tó kía gbé̄ɔ dasi, ìɔ gawi ví,
bùsugbēsaikεá kpalablēna músie.
- 29 Gbé̄ pɔ a pɔ lí pa kpaaɔ wé kēa,
pɔkūmade ì a yáfūke se lesí.
- 30 Sɔ̄daadoũ mé me aafia ũ,
wεɔbanε ì mekεmuuna zimá.
- 31 Wēnade wetāna ì aà Kεna kpεbɔ,
taaside wεgwana ì aà Kεna kpela.
- 32 Tó yá vāikεna lè, ì aà nεε,
baa tó gbēmaa gà, a ulékii ví.
- 33 Ɔnɔ ì zɔ̄lekii e wεzēna nòseu,
āma wili e sɔũwao.
- 34 Yázεde ì bui se lesí,
duuna ì wida gbé̄ɔwa.
- 35 Zòblen laaide yá ì ka kíagu,
āma ì a pɔkūmabɔbɔ a gianawa.*

15

- 1 Yāwea dɔ̄ ì pɔkūma kpále,
yá'ii ì n̄ pɔ fεε.
- 2 Ɔnɔna yā'oa ì to dɔ̄a kánígu,
sɔũ lé sɔ̄, yāfaasai ìɔ bɔleu.
- 3 Dii wé kú gupiiu,

* 14:35 Mat 24.45

ɪᵇ gbēvāiᵇ ń gbēmaaᵇ tàasika.
 4 Ǹ̀se níniyā́ ɪ́ ń gba wēni dafu,
 yākpaanla ɪ́ ń káde.
 5 Faasaide ɪ́ saka a mae totoau,
 ɪdamamana s̄ᵇ ɪᵇ laai v̄ɪ.
 6 Gbēmaa ua ɪᵇ àizee z̄ᵇ v̄ɪ,
 gbēvāi p̄ᵇ ɪᵇ yākele v̄ɪ.
 7 Ūnna lé ɪ́ d̄ᵇa fáe,
 s̄ᵇᵇ s̄ᵇ aa ǹ̀se v̄ɪo.
 8 Dii ye gbēvāiᵇ sa'oa gíyāio,
 gbēmaa wabikēa mé ɪ́ kaaàgu.
 9 Dii za gbēvāi yākeau,
 a ye gbé́ p̄ᵇ t́e yázedeiᵇzi.
 10 Toota pāsíá gbé́ p̄ᵇ p̀̀ze a p̄ᵇe,
 gbé́ p̄ᵇ ye ɪdamaiᵇ s̄ᵇ gèk̄ᵇe.
 11 Lá Dii beda ń t́eo yá d̄ᵇ,
 wa gbēnazina s̄ᵇ yá'o ɪᵇe?*
 12 Láanide líᵇ ye wà a gba laaiᵇ,
 ɪli gé ūnnaᵇ kíio.
 13 Ǹ̀sena ɪ́ oa teke,
 ǹ̀se ò̀̀kpa a ɪ́ ń kúsu kwé.
 14 Láasooᵇde ɪ́ d̄ᵇa wēeɪe,
 s̄ᵇᵇ ɪ́ yāfaasai m̄ᵇm̄ᵇ.
 15 Ḡᵇᵇpii ɪᵇ ɪ́i wēnadeeɪe,
 p̄ᵇnade ɪᵇ ku dikpe guu láasai.
 16 P̄ᵇvía ȳᵇᵇna v̄ɪakēa Diiɪ guu
 maa de àizee z̄ᵇ k̄ᵇa gili guua.
 17 Dò sau blea yeak̄ᵇi guu
 maa de ǹ̀ᵇ n̄̀side soa ń zaak̄ᵇuoa.
 18 P̄ᵇk̄ᵇmade ɪ́ s̄ᵇle da,
 ǹ̀seniēde ɪ́ z̄ᵇa midē.

* 15:11 Zāa 2.25

- 19 M̀ade zé ɔ̀ deè lekka ũe,
gbẽmaa zé ɔ̀ daaiae.
- 20 Né ɔ̀nde ɔ̀ to a mae pɔ ke na,
gbẽnazin sɔũ ɔ̀ saka a dau.
- 21 Yáfaasai ɔ̀ ke ɔ̀nkẽsãmadee na,
làasoode ɔ̀ zéee súsu.
- 22 Lekpaaɔsai ɔ̀ yá gboo,
ledamade dasiɔ ɔ̀ to à ke.
- 23 Yáwea dɔ ɔ̀ a ɔ̀na pɔ ke na,
yá'oa a gɔɔwa ɔ̀ na fá!
- 24 Wɛni zé ɔ̀ gé ní laaideɔ musu,
ké aasu si bedauro yáí.
- 25 Dii ɔ̀ káakuna ua wí,
ɔ̀ to gyaa kɔɔ ku a gbɛu.
- 26 Dii za làasoo v̄aiu,
yána'oa gbãsí v̄iè.
- 27 Gbɛwɛtãna ɔ̀ ìada a uawa,
gbé pɔ za gbagusaɛu aɔ ku aafia.
- 28 Gbẽmaa ɔ̀ làasooke yázãsiawa,
yáv̄ai ɔ̀ bɔle gbɛv̄aiɔ léu gɔ̀.
- 29 Dii zã ní gbɛv̄aiɔ,
ɔ̀ swákpa gbẽmaaɔ wabikɛai.†
- 30 Oa weea ɔ̀ ní pɔ ke na,
baona ɔ̀ ní wá wee.
- 31 Gbé pɔ ɔ̀ swãdɔ aafia ledamai
aɔ bele ũ ɔ̀nɔnaɔ guue.
- 32 Gbé pɔ gĩ totoai za azíau,
ledamamana mé ɔ̀ gɔ̀ nɔ̀sede ũ.
- 33 Viakɛa Diiɛ ɔ̀ ɔ̀nɔ dané,
ziabusaa mé ɔ̀ mó ní beɛeɔ.

† 15:29 Zãa 9.31

16

- 1 Gbēnazina ì yáε,
 āma a midεa ì bḃ Dii léuε.
 2 Baade ì a yákea e maaε,
 āma Dii mé ì n pḃεā dḃ.
 3 N n yá kpáλε Dii gēzi,
 n pḃεā i zεke.
 4 Dii pḃpii kè a pḃεā yáie,
 baa vāikεnaḃ dε ìadamagḃḃ pḃ ũε.
 5 Dii ye ìandānaḃ gīyāio,
 sīana guu aa bḃ pāo.
 6 Gbēke ñ náaio ì láka tàaea,
 vīakεa Diiε ì ñ ε vāie.
 7 Tó gbé yákeaḃ kà Diigu,
 ì to se aà ibεεḃ kεaàḃ na.
 8 Pḃ yḃḃna ea maakεa guu
 maa dε ḃvāi'ea zḃla.
 9 Gbēnazina ì zé pḃ á sé làasooke,
 āma Dii mé ì aà kèεε dḃdḃè.
 10 Lá kía mé ì yādile Lua gēε ũ,
 a maa aà yá bḃ yázεde kpεo.
 11 Zaa maa ñ kiloo lea súsuoa Dii pḃε,
 a zā néna ñ a gbèneo pīi aà pḃkεaε.
 12 Wiliḃ ye kía vāikεna gīyāio,
 wī kpala zīnapεε yázεde musuε.
 13 Yázεde'ona ì ka kīagu,
 ìḃ ye sīan'onai.
 14 Kía pḃkūmaá ga zīnaε,
 āma ḃḃḃna ì a tεdε.
 15 Kía oa weea ìḃ aafia vī,
 aà nakεnεá káabuan louε.
 16 Ḃḃḃkūa maa dε vuala zā,
 gḃa laaide ũ bεεε dε ánuḃu maaa.

17 Gbẽmaa ì zé pọ́ ì ẽ vāiε sé,
ziakũadõna ì a wēni dõa.

18 Iandāa ì mó ní léεao,
ziasea lesi ì mó ní εεao.

19 Ziabusaa taasideḱ guu
maa de baadaaa ní ìandānaḱla.

20 Gbế pọ́ ì laaidḱ yáwa ì maa e,
Dii náaikεna mé ìḱ pḱna ví.

21 Gbế pọ́ nḱse pàε ẽ wĩ mεè wεzēna,
gbế pọ́ a lé na, wĩ àà yādõa zé e.

22 Laai de wēni mi ù gbế pọ́ vĩḱne,
faasaideḱ yáfaasai ì ní gbế.

23 Ŭḱna làasoo ì pisi àà léwa,
àà lé ì to wà àà yādõa zé e.

24 Yāna'oaá zḱsapunaε,
a na nḱseu, mé ì me gba aafia.

25 Zé kú ì ke gbếḱne maa,
āma a midεkĩiá gaε.

26 Sèwana nḱse ì àà daziu,
asa nḱana ì tékpaaàguε.

27 Gbếpã ì vāikpaaĩnḱ,
yāvāi ìḱ dḱ àà léu.

28 Gbế dḱḱsai ì sòle da,
gbếpena ì gbếnaḱ kēaa.

29 Gbế pāsĩ ì kḱnikε a gbếdeεε,
ì àà da zé vāiwa.

30 Gbế pọ́ lé wε'i'o làasoo vāi ví,
gbế pọ́ lé lesuikε zè ní vāioε.

31 Mikā puaá fùà í gbiaε,
maakεa mé ì ní káwà.

32 Nḱseniεde maa de zīgõa,
ziakũadõna maa de wélesinala.

33 Wí yākekēa gbēa ní gbēo,
āma a bōḃle ì bō Dii kííe.

17

1 Pēe miḃn giina soa yākelesai
maa de nòḃgbēa ua sòledeula.

2 Zò laaide ìbò iko vī né giawae,
aà baa aḃ ku ua túbi guu.

3 Wí ánusu ní vuaḃ baasa,
Dii mé ì wá sō tāasika.

4 Gbēvāi swá ìbò na ní yāḃḃsaio,
ēede laai ìbò ku lekpedaamáwa.

5 Gbé pò ì taaside ke pòḃḃ lé saka aà Kenagae,
gbé pò ì gbé yáalḃ músiwa a bō pāo.

6 Tòunaḃ mé ní deziḃ gawi ũ,
maeḃ mé ní néḃ íandāḃ ũ.

7 Yázede oa lí kōsi ní sòḃḃo,
màa ēē lí kōsi ní bēēede léo.

8 Gbagusae de zīakekēa ũ a danae,
gu pò à lìliu píi aà tá ìbò nae.

9 Gbé pò lakà tàae pò wa kèèla ye wàḃ yeazie,
yāzifēlena sō ì gbēke bōaa.

10 Ōnḃna gbaa laai ì tōwà
de sòḃ gbēa gēn basḃola.

11 Yāvāi mé ì ḃḃaa swágbāadee,
wa zina sósobisaide gbaewà.

12 Kpaaũa ní wàì pò wà a né sèleo
sàḃ de kpaaũa ní sòḃḃo a mīsaikēula.

13 Tó gbēmaa fiabò ní vāio,
vāi a kē aà uawao.

14 Lekpaadaa de lán ízēwēawae,
go we e sòle àḃ gé fēlei.

15 Yānakpaa tàaedewa ní yādaa yāesaidelao,
Dii za yá beeḱu píie.

16 Bó ài sḱũ ḱadēa a kyodḱa yáí vīi?

Asa a nḱse vīo.

17 Gbēnaḱ ɔ̀ ɔ̀ yekḱi gḱḱpiiē,

vīi ní dāunaḱ ku dḱa kḱē yáíē.

18 Misaidē ì a gbēdo fia di a miwa,
ì kpégaausí a gbēdeēē.

19 Gbḗ pḱ ye sòlei ye duunaiē,

yágbāa'ona ì músi'i azíāē.

20 Lāasookpaanlade lí maa eo,
ɛfɔ̀bde ì léle da taasiu.

21 Sḱũ'ina pḱ ɔ̀ siaē,
faasaide mae pḱ líḱ nao.

22 Nḱsenaá ēse maaē,
pḱsia ì ní ibaba.

23 Vāikēna ì gbagusaē sḱḱ a ulau
ké à e yázēde bādēò yáíē.

24 Laaide ì webii ḱnḱwa,
āma sḱũ wépekli ɔ̀ zāē.

25 Né sḱũ ì a mae pḱ ya,
ì a da'ia nḱse òḱkpaè.

26 A maa wà yāesaide yíao,
bēēēde gbēa a nḱsemaa yáí zēvīo.

27 Gbḗ pḱ ì a lé fḱ dḱa vī,
nḱseniēde ɔ̀ laai vī.

28 Baa sḱũ, tó à a lé fḱ, wī aà dile ḱnḱna ũē,
gbḗ pḱ ì a lé kúá laaideē.

18

1 Zia pḱēā mé ì dḱaa gbḗ pḱ ì kēmáē,

- ì fě́ńzi lɛdama píi musu.
 2 Sɔũ lí pɔnakɛ wɛzɛ́ yá musuo,
 yá pɔ̀ dèdɛwà ò ì o.
 3 Váikɛa ì mɔ́ ní sakanguoɛ,
 kpɛbɔyá ì láani iné.
 4 Gbɛ́nazína lɛgbɛ de lán ísiwae,
 lán swa'ì bàalɛa ge ɔ̀nò bɔ̀wa.
 5 Kɛa v́aikɛnaɛ kèkɛ
 ge yákekɛa yáesaideɛ ɔ̀kpɛai maaò.
 6 Sɔũ lé ì aà da sòleu,
 aà yá'oa ì aà kpa gbɛ́ai.
 7 Sɔũ lé ì aà ɔ̀okpa,
 aà yá'oa ì aà kũ lán baiwa.
 8 Gbɛ́pena yá ì kené lán zówa,
 ì gɛ́ léu dɔ̀ e nòsɛ kpɛau.
 9 Gbɛ́ pɔ̀ ì pākpa a ziiá músi dāunaɛ.
 10 Dii tóá ulékii lesíɛ,
 gbɛ́maa ì bàale à azía yeu.
 11 Ɔde àizɛɛ ìò deè wéle kàede ũ,
 a deè bíi pɔ̀ wa fɔ̀ dɛdɛwàò ũ.
 12 Ziasɛa lesí ì mɔ́ gbɛ́ɛ ní léleaoɛ,
 zɛ́abusaa ì mɔ́ ní beɛɛo.
 13 Gbɛ́ pɔ̀ ì yázási yāmasai,
 m̄isaikɛ ní kpɛbɔao mé ì gɔ̀è.
 14 Sɔ̀dilɛa ì gbɛ́ gba gbāa gyāpɛwa,
 āma déme a pɔ̀sia fɔ̀i?
 15 Wɛzɛ́na ì yādada a sɔ̀u,
 ɔ̀nòna swá ìò dɔ̀ dɔ̀ai.
 16 Gba pɔ̀ gbɛ́ dà ì zekɛkɛè,
 ì zɛwɛè gbɛ́zɔ̀ò kii.
 17 Gbɛ́ pɔ̀ dɔ̀aa a yá'ò, wí aà yáze e,

e àà ibεε àᓃ gé àà pó oi.

18 Yáκεκεα gbεaa Diiwa ní gbεo
ì sòle midε, ì gᓃgbāaᓃ yoaa.

19 Daε pó wà tàaekèè yá' ìᓃ gbāa lán bíiwaε,
àà sòle de lán zékakaa ní leowaε.

20 Yā'oa ì gbé ká kāawa,
àà legbε'i ì to pó mᓃwà.

21 Ga ní wēnio ku léue,
gbé pó ye yā'oai a a gbε'e.

22 Gbé pó nᓃ è pᓃmaa è,
báaa bee bᓃ Dii kíie.

23 Taaside ì yā'o wēnawēna,
ᓃde ì yázāsi gbáugbāu.

24 Gbēna yàaa ì yāvāi inée,
gbēnaεᓃ ku aaᓃ nańᓃ de ua gbéa.

19

1 Kua taaside tàaesaide ũ
maa de kua sᓃ ũ yāvāi'ona ũla.

2 Aia vía yázedᓃsai maaᓃ,
wāa zᓃ ì ní zā zéwaε.

3 Gbēnazina faasaikε ì zé ᓃᓃkpaè,
ᓃ ì Dii tàae e.

4 Aizεε ì to wà gbēna e dasi,
taaside gbēna ì kēwàε.

5 Seelade vāi a bᓃ pāo,
εεde a gí wétēa eio.

6 Gbé daside ì kpalablēna tᓃnasi,
gbépii ìᓃ ye gbadana àᓃ de a gbé ũe.

7 Taaside daεᓃ ì àà vūaaε,
wa àà gbēnaᓃ kēawà o lᓃo.
Tó a wēleε yā'orńᓃ, ìli ní e beo.

8 Gbé pó lé ɔ̀nɔ̀kū ye aziaie,
gbé pó ye d̄sai i maa e.

9 Seelade v̄ai a bɔ̀ p̄ao,
εεde a midε.

10 Lá namablea lí k̄si ní sɔ̀ũoo,
m̄aa i k̄u zɔ̀ àɔ̀ kible w̄éεwao.

11 Wεz̄ena pɔ̀ lí pa kpaao,

l̄akaa tàaea mé aà íand̄abɔ̀ ũ.

12 K̄ia zɔ̀akaaá n̄ɔ̀musu p̄naae,
aà nakεn̄eá m̄ɔ̀sepisia s̄εwae.

13 Né sɔ̀ũ de a mae ɔ̀kpana ũε,
nɔ̀ sòlede de lán ít̄t̄s̄a zεsaiwae.

14 W̄i ua ní a àizεεo e mae túbi ũε,
ãma nɔ̀ laaide ea i bɔ̀ Dii k̄íε.

15 Z̄igbiakε i ní da i z̄ɔ̀'oua,
nɔ̀ana i m̄aade de.

16 Gbé pó ɔ̀ ȳadilεnε k̄ua aɔ̀ aafiaε,
gbé pó i saka a kuau a ga.

17 Gbé pó w̄enad̄ɔ̀ taasidεε pó s̄εa Diiεε,
ɔ̀mε a aà ȳakεaɔ̀ flaboè.*

18 N n né toto a gɔ̀wa,
ãma r̄isu to a ḡεaḡε e à gao.

19 Wa ɔ̀a z̄ɔ̀ pɔ̀k̄umadeε aà flabo,
tó n aà b̄ò, aà boa aɔ̀ lé v̄io.

20 Lεdama ma, totoa ȳada,
ké n̄ e n̄ ɔ̀nɔ̀kū z̄á ȳái.

21 L̄aasoo ku gb̄enazina n̄ɔ̀εu dasi,
ãma ȳá pó Dii z̄èd̄ mé a kε.

22 Gb̄εkεkεanede mé i ka gb̄éɔ̀gu,
kua taasidε ũ maa de kua εεde ũa.

23 V̄iakεa Diiε i m̄ó ní w̄enio,

* 19:17 Mat 25.40

ade ì i kãa, vâi lí aà leo.

24 Maaɗe ì ɔgẽ tau

à fua bleli gẽɔ a lé kí.

25 Láanide gbẽ, mĩsaide ì gõ laai ví.

Wezẽna gba laai, ì yãdada.

26 Né pó ì a mae gbẽ mé ì a da yáá né gia pó ì
widamáe.

27 Ma né, tó n kãmabò ní lɛdamamaao,
n pãale yãdãaen we.

28 Seelade pã ì yázeɗe láanike,
vãikena ì yá'ni mómɔ bẽe.

29 Go looa gbélaanikenaaola,
gbẽaá sɔũɔ pɔe ní kpesea.

20

1 Vẽe ì to wà gõ láanipɔ ũ,
í gbãa ì ní da yãbɔleu,
gbé pó tò à a de ònɔ vío.

2 Kíaa palaaá nòmusu pũnaae,
gbé pó aà pɔ fèè azia kpà gaiɛ.

3 Lɛdaa lekpaau sai ì to wàɔ beee ví,
faasaideɔ ì kãa nípiiɛ.

4 Maaɗe lí sapa a gɔɔɔ,
tó à gè bua pɔkekegɔɔ, ìli pɔe eo.

5 Gbẽnazina sɔ yá de lán ísiwae,
wezẽna mé a tɔa dɔ.

6 Gbé daside ì a gbẽkekeané yã'o,
ãma bɔa gbé náaidewa zĩ'ũ.

7 Gbé pó ì yãke a zéwa mé maa,
báaaden né pó à gà à ní tóɔ ũ.

8 Kíaa zɔleaa a yákpalekekíi
ì vâi píi dɔ a wé guu à plekɔu.

- 9 Déme a f̄o a n̄se yāe v̄io
á kú duunasai wásawasaēi?
- 10 Kiloolēa v̄ai n̄ gbēblezaao,
Dii za beeɔu píie.
- 11 Baa k̄ò'oa guu w̄i d̄o néwa,
tó aà yākea maa mé a d̄ò v̄i.
- 12 Swá p̄o w̄i yāmaò n̄ wé p̄o w̄i gu'eoo
Dii mé n̄ ké píi.
- 13 Tó n̄ ye ii, n̄ȳo ḡo taaside ũe,
tó n̄ wé i v̄io, ble a m̄oma.
- 14 P̄oluna ì me: I ka màao! I ka màao!
Tó à k̄àò ae, ì azia sáaukpa.
- 15 Vua saio, òso die,
āma b̄o a yāfaade'onawa àao.
- 16 Tó gbé nib̄o fia di a miwa,
n̄ aà ula si n̄ȳo k̄ua t̄òma ũ gbépi ḡēe ũ.
- 17 D̄iidiina p̄blea ìb̄o nané,
gbēzā sa ì ḡo léu lán gbèk̄oɔwa.
- 18 Ze n̄ yáo ledama musu,
yá gwa maamaa, ní gbasa zika.
- 19 Gbēpena ìb̄o be n̄ d̄āo asiioe,
n̄su yāale n̄ yāb̄olen z̄òdeoo.
- 20 Gbé p̄o a de ge a da k̄a,
aà filia a gawà gusia n̄iniuiē.
- 21 T̄ubiblea k̄áau taasid̄osai
l̄iò báaa v̄i gbēzāo.
- 22 Nsu v̄ai t̄osia làasook̄eo.
S̄ó a Diizi à n̄ suaba.
- 23 Dii za kiloolēa v̄aiue,
gbēblezaa lí kaaàguo.
- 24 Dii mé ì gbēnazina k̄èse d̄òd̄o.
Kpelewa gbé a yá p̄o a ke zé d̄oi?

25 Wã legbẽa Luaε kai vī,
gbezã ñyõ låasooke lé pó ní kèwàpiwa.

26 Kíá ònᵔna ì gbẽvãio ple
à ní ká gbey à ní ke kélékεε.

27 Dii filia ì gbẽnazina låasoo pu,
ì aà nòsekpeaᵔ tàasika píi.

28 Gbẽke ní náaio mé kíá dᵔanaᵔ ũ,
gbẽkεkεa ì aà kpala zedᵔ.

29 Ewaasoᵔ gbãa mé ní íandãᵔ ũ,
maezᵔᵔᵔ mikã pua mé ní gawi ũ.

30 Gbẽa pó ì gẽńgu ì vãi wolomá,
flá'ᵔama ì gẽ e za nòsekpeau.

21

1 Kíá nòse ku Dii ᵔzì lán ízewaε,
gu pó a yei ᵔ ì aà liliu.

2 Baade ìᵔ e a yãkεa maaε,
ãma Dii mé ìᵔ ní nòse dᵔ.

3 Maakεa ní yãkεa a zéwao
ì ka Diigu de sa'oaawàa.

4 Ziasεa lesí ní íandãᵔ
ì vãikεnaᵔ duuna ᵔᵔ gupuau.

5 Aiade låasoo ì aà ka namawa,
nᵔnwãade ì si pókēsãmau.

6 Aizεε pó gbé è εetoa guu
a gẽ ní íanaoε, aàpi i ga.

7 Vãikεnaᵔ pásikεa a táńᵔᵔ,
asa aali we yázεdekèᵔ.

8 Tãaede yãkεa líᵔ dᵔᵔ vīᵔ,
yãesaide yãkεa ìᵔ wásawasaε.

9 Ia gᵔᵔ záu maa de
kua kpéu sãnu ní nᵔ sòledeola.

10 Váikena sḵ ɪḃ ku vāiwaε,
 ɪli a gbé wēnagwao.

11 Tó wà ɪadà gbélaanikenawa, mǐsaide ɪ ɔnɔkūε,
 tó wà ɔnɔna gbà laai, àà dḵa ɪ káfíε.

12 Lua maa, ɪ vāikena bε tàasika,
 ɔ ɪ vāikenaḃ fuangba taasiu.

13 Gbé pḵ ɪ swákpa wēnade wiio,
 aàpɪ a wiile sḵ, gbēε a wewàḵ.

14 Gbadaa asii guu ɪ pḵkūma kpále,
 gbagusae sḵba ulau ɪ pḵfē midε.

15 Yágḵgḵa a zéwa ɪ gbēmaa pḵ ke na,
 āma ɪ iwāa ka vāikena pḵaε.

16 Gbé pḵ pàale wékēa zéε
 a ta gyaadeḵ kāaaue.

17 Gbé pḵ ye pḵnakeai a gḵ pḵkēsāma guue,
 gbé pḵ ye vēei ní bε nísideo a ke ɔde ũḵ.

18 Vāikenaḵ mé gbēmaaḵ awakpabḵ ũ,
 wa ɪada náaisaideḵwa nḵεpuadeḵ gbεu.

19 Zḵlea sēgbāu maa de
 zḵlea ní nḵ sḵlede kpēnεdeola.

20 Bε maa ní nísio ɪḵ kále ɔnɔna bε,
 āma sḵũ ɪ a pḵ mḵmḵ gḵḵε.

21 Gbé pḵ ɪ yázede ní gbēkeḵ wεεε
 ɪ wēni ní yá nao ní bεεε e.

22 ɔnɔna ɪ si gḵgbāaḵzi ní wéleu,
 ɪ gbāa pḵ aale a náaike gboo.

23 Gbé pḵ a lé fḵ à a léna zùukè,
 ade késeεke a wēniεε.

24 Gbé pḵ wala ní yḵḵḵ vɪ tḵn gbélaanikena,
 ɪ yáke ní zaza zḵḵḵε.

25 Māade pḵēā ɪ àà kpa gai

ké à òkpà a sì yáí.

²⁶ Ịò ku pónideau gòòpiie,
gbēmaa sò ì gbada, ìli gio.

²⁷ Dii ye gbēvāi a gbagbaa gīyāio,
atēsa tó àlε sapi o ní mɔafilio.

²⁸ Seelade vāi a midε,
gbé pó ì gbé yāma yá aò ku.

²⁹ Gbēvāi wé ìò pāsīε,
nòsepuade ì wété a yākeai.

³⁰ Ọnò ge wεzē ge ledama,
an kee a fò pā Dii pɔeālao.

³¹ Wì sò sɔukε zīkaa yáíε,
āma Dii mé ziblea yá dō.

22

¹ Tó na de àizεεa,
na ní gbéò de vua ní ánuuola.

² Ọde ní taasideo zína doūε,
Dii mé ní ké píi.

³ Laaide ì dɔaa vāi e, ò ì ulεè,
ònɔsaide ì gi àò gé, ò ì wétēa e.

⁴ Ziabusaa viakεa Diiε guu gbe
mé àizεε ní bεεεo ní wēnio ũ.

⁵ Lε ní baio ku gbé dòɔsai zéu,
gbé pó ye aafiai ì kēmá.

⁶ Ewaasona da zé pó de aà sεwa,
tó à zòòkù, a bɔuo.

⁷ Ọde ì gbāamɔ taasideε,
pɔsēana ì zòble pɔdeεε.

⁸ Gbé pó vāi tò a yā'e a kekεgɔɔ,
aà pāsīkεgo a aà gbē.

⁹ Lua a báaada gbé pó gbēke vígu

ké ì blɛli taasideɔne yáí.

¹⁰ Láanide yá, sòle i midɛ,
yákele ní wíó i láa.

¹¹ Nòsepuade pọ́ a lɛgbɛ'i na, *
ɔ́mɛ aɔ de kía gbɛna ù.

¹² Dii ìɔ wéte dɔ́ai,
ì mɔafilide ɛkaɛ a ɔ́zì.

¹³ Maaɛde ì me nòɔmusu ku bàasi,
a ma de gāaɛɛ.

¹⁴ Káalua léá è zòloɛ,
gbé pọ́ Dii láaiẓìwà ì léle dau.

¹⁵ Faasaiyá ìɔ dɔ néɔ sɔ́wa,
totoa ní fláo a to aa kéwà.

¹⁶ Gbāasaide wetāa ì aà káfì,
ɔde gbaa pọ́ ì aà késā.

Ɔnɔnaɔ lɛdama

¹⁷ Swákpa n̄ ònɔnaɔ yá'one ma,
n̄ n nòse wɛ ma yádanɛɛ,

¹⁸ asa a maa òyɔ́ kũa n sɔ́ guue,
iɔ dɔ n léu.

¹⁹ Baa mpi, mále yádanɛ gbã,
ké òyɔ́ Dii náai víɛ.

²⁰ Ma yá'one kènɛ mèn baakwi,
yápiɔ lɛdama ní dɔ́ao ví.

²¹ Mále yá pọ́ síana ví danɛ,
ké n̄ e n̄ yázásimá a zéwaɛ.

²² Nsu gbāasaide ble aà gbāasaikɛ yáíó,
núsu gbāamɔ wɛnadeɛ yákpalekekíio.

²³ Asa Dii a yásínɔɛ,
i gbé pọ́ lé ní wetāɔ wetā.

* **22:11** Mat 5.8

24 Nsu gbékpa ní pɔkūmadeoo,
 nsu bebe ní pɔfēdeoo,
 25 ké nsu n àà dàa séle
 n nziá kpa yáio yáí.
 26 Nsu gbēpále fía di n miwao,
 nsu kpégaausíè.
 27 Tó n pɔe ví n fiaboòo,
 wa n wúlebo se n zíee.
 28 Nsu kɔɔ baa vío,
 n deziɔ mé dà za zi.
 29 N gbé pɔ gōi ví a ɔzi guu dōa?
 Ade a zíkē kíaaɔee, ì ke táaaɔ a kenéó.

23

1 Tó n mɔ pɔblei ní gbãadeo,
 ñyɔ dō gbé pɔ kú n ae.
 2 Tó asiaden n ũ,
 fēna da n kòlowa.
 3 Nsu to àà pɔ níside n wé bleo,
 asa blepiá kokoazuanee.
 4 Nsu íada nziawa ɔ zō ea yáio,
 n nziá ñnɔ tó.
 5 Wí wéle ñawae ñ ì gēzea,
 ì gāsía bo ì vua lán yāamusuwa.
 6 Nsu bíide ble bleo,
 nsu to àà pɔ níside n wé bleo,
 7 asa ìɔ a ña nao a nòseue.
 I onɛ n pɔble n imi, āma àà pɔ dɔmao.
 8 Nyɔ a miɔna pɔ ní blè pisiɛ,
 àà sáau pɔ ní kpà i ke pã.
 9 Nsu yā'o sɔũ swáuo,

asa a sakanε n ḱnḱyãuε.

10 Nsu kḱḱ baa v̄io,
ńsu nεtonεḱ bú lε ñ ka n p̄uo.

11 Asa an Zennḱde gbãa,
a bḱ n kpeε, i yásiñnḱ.

12 Ledama da n s̄u,
swáσε d̄ḱayãi.

13 Nsu gí n né totoio.
Tó ń gbè ń flão, a gao.

14 N àà gbē ń flão,
ñ àà bḱ ga lézi.

15 Ma né, tó n n̄σε paaa,
ma p̄na a ke zài.

16 Tó yázεde lé bḱ n léu,
ma n̄σε a yáalb.

17 Nsu duunkεnaḱ gwea nideḱ,
ñȳḱ Dii v̄ia v̄i gḱḱpii.

18 Asa ńȳḱ zia v̄ie,
mé tãmaa a n nεḱ.

19 Ma né, ma yãma, ní ḱnḱkũ,
to n laai àḱ ku yázεdekeεawa.

20 Nsu yãale ń wēdenaḱḱ,
ńsu ñȳḱ ku lé'udeḱ guuo.

21 Asa wēdena ń lé'udeḱ ñ ḡḱ puaε,
an mεkεmuuna ñ ń da zwãnkasa yeauε.

22 N n de'ia yãma,

tó n da zikù, r̄su sakaaàguo.

²³ Nyḵ síana yá, r̄su zeèò,
ḡnḵ ní yádan̄eo ní wezēò weel̄e.

²⁴ Gbēmaa mae pḵ ìḵ na maamaae,
ḡnḵna de'ia mikpe ìḵ t̄v̄ue.

²⁵ To n de ní n dao pḵ àḵ nama,
to n da'ia yáalḵma.

²⁶ Ma né, ñ n nòse wēm̄ee,
w̄éte ma yākeai.

²⁷ Asa káaluaá è zòloe,
nḵe d̄é ñideá t̄ḵḵ kpaolonae.

²⁸ I gb̄é kpákpa lán kpáiw̄eliw̄ewa,
ì to ḡḵe daside ḡḵ náaisaie.

²⁹ Dé w̄i waiyookeèi?

Dé w̄i ó'ò keèi?

Dém̄e lekpaá v̄ii?

Dém̄e zḵa v̄ii?

Dém̄e ñ ke'ia pái?

Dé w̄é mé t̄ēai?

³⁰ Gb̄é pḵ aañ s̄èe de w̄ē t̄ùui,
aañ ḡé kpálekei v̄ēe yāaleaion̄e.

³¹ Nsu webii v̄ēewa a t̄ēake n w̄é bleo,
asa ìḵ pipi keeona guue, mé a ḡēa léu ìḵ na.

³² Gbez̄ã a swaa k̄ima lán ml̄ēwae,
i n gb̄ã à n k̄i lán píligonawa.

³³ Nyḵ wesi pḵ pḵ ni e yāole,
r̄yḵ l̄aasoo kpaanlake n s̄ou.

³⁴ Nyḵḵ de lán gb̄é pḵ w̄úlea ḡó guu ísiaawa,
lán gb̄é pḵ kú ḡó zw̄ãa misonaawa.

³⁵ Nyḵ me: Wà ma gb̄ē, i ḵao,
wà ma ke búubuu, mi a w̄ãw̄ãmao.

Bòe ma wé a wee mà í wéele mi lbi?

24

¹ Nsu lua gběvãio gweaio,
ńsu yãaleańno nide seo.

² Yá gbãa làasoo mé ìò kú ní sũu,
yãkele mé ìò dò ní léu.

³ Ọno wí uakpaò,
wézé ì to àò báaa ví.

⁴ Dõa õ wí pò kaò làasiò pai
ní àizéé maa gawideo.

⁵ Ọnõna gbãa ìò káfíe,
dõna iko ìò dedéé.

⁶ Zìgbaséleá ì to wà fõ wà zìka,
tó yãkèkènaò dasi, ì to wà zìble.

⁷ Ọno lesí de faasaidea,
wéle kòkãaa guu aà lé ìò kpaaũáe.

⁸ Gbé pò ìò vãikèané làasoo ví
õ wí mē kõnide.

⁹ Yáfaasai wàaipaaá duunaé,
gbèe líò ye gbélaanikèna gíyãio.

¹⁰ Tó n nziá bùsa taasié,
n yèéé mé bílao.

¹¹ Gbé pò aa mipè gawaò suaba,
gbé pò aa sòò lé si kaalè guuò misi.

¹² Tó n mè: O'ò, wá dõ yãao fá,
Lua pò nòsè guu yá dõ a eo lé?

N wěni Dòana a yá dǝ,
a fiabo baadeε a yákeawaε.

13 Ma né, zó ble, asa a naε,
zɔsapuna ì ke léε na.

14 Maa ònɔ ì ke gbéε na a nòseu.
Tó n ònɔkù, nýɔɔ zia ví,
mé tãmaa a n neo.

15 Dàade, rísu gběmaa ua kpákpaɔ,
rísu ñ aà pɔɔ waawà a beo.

16 Baa tó gběmaa lèε gěñ sɔpla, ì ea feleε,
vãikenaɔ sǝ, músi ì to aa fu.

17 Tó n ibeε lèε, rísu pɔnakεo,
tó à fù, rísu tidɔaàlao.

18 Tó Dii è màa, a keè nao,
aà pɔkũma a wee n ibeεpiwaε.

19 Nsu to gběvãio yá n kũ gbãao,
rísu lua vãikenaɔ gweaio.

20 Asa gběvãi líɔ zia vío,
Lua a vãikenaɔ teδε.

21 Ma né, vĩake Diiε ní kiao,*
rísu gbékpa ní gbé pɔ bò ní kpeɔo.

22 Asa yá a ní le kándoe.
Déme dǝ lá wa ní ásookei?

Ɔnɔnaɔ yán ke lɔ

23 Ɔnɔnaɔ yán ke lɔ:

Gběbɔbɔa'ɔsi yákpale guu maaɔ.

24 Gbé pɔ ì yãnakpa tàaedewa,

* 24:21 1Píε 2.17

wa savâi'òè, buiᵛ i òlèlèè.

²⁵ Gbé pᵛ í yá'likpawà aᵛ maa e,
Lua a báaadaaàgu maamaae.

²⁶ Gbé pᵛ í yāwe gbéwa wásawasa
lé lépewàe.

²⁷ Ōlia n buai a zᵛ lāa,
ní gbasa kpèᵛ sa.

²⁸ Nsu bᵛbᵛ ní n gbédeeo pāo,
ńsu to n lé gbéᵛ sásāo.

²⁹ Nsu mē: Má kèè lá a kèmmewaεo,
ge má fiaboè a yākwawaεo.

³⁰ Ma pā màade bua,
ma ᵛ ònᵛkēsāmade vēebui,

³¹ ̄ má è lε bᵛlε dàgua pᵛí,
à sēkù, gᵛí pᵛ a bᵛ ní gbεo kwè.

³² Ma yápi gwà, ma làasookèwà,
̄ yá pᵛ má èpi yādàdamεε.

³³ Tó n mē: Má i'o yᵛᵛ, má kámabo yᵛᵛ,
má wúle yᵛᵛ ᵛkpaa ma kùε,

³⁴ pᵛᵛtaasi a n zāmake lán kpáíwa,
pᵛᵛ nᵛana i mᵛma lán gᵛkεbᵛdewa.

25

Salomᵛᵛ yáasi pāleᵛ

¹ Salomᵛᵛ yáasi pᵛ Yudaᵛ kí Ezekia gbéᵛ è aa kēᵛn
kε:

² Lua gawi vᵛí kέ à yá ulε,
kíaᵛ gawi vᵛí kέ aa yá tàasika.

³ Luabe lesᵛí lé ní tᵛᵛlε gèele léo

ń kía làasooo tàasikaa v̄io.

⁴ Anusu gbāsi b̄ole,

ánusuzikena i p̄ɔmaa pið.

⁵ Vāikenaᵇ b̄ole kía ìwaᵇ guu,

aà kpala i zedᵇ yázede musu.

⁶ Nsu ñ nzia dile gbia kía aeᵇ,

ńsu ze gbēz̄ᵇᵇ gb̄euo.

⁷ Asa aà oan̄e, m̄ᵇ ae la, maa de

aà n dile kēsāa gbé gbiaᵇ aeᵇ.*

⁸ Yá p̄ᵇ n wé è ńsu ñȳᵇ wā ní a ḡᵇḡᵇaoo.

Tó wà yeled̄ine, b̄ᵇ ñȳᵇ ke gb̄ez̄ai?

⁹ Tó ñle yáḡᵇᵇᵇ ñ n gbédeeo,

ńsu b̄ᵇ ní gbēp̄ale asiioo.

¹⁰ Tó à su m̄à, a widamae,

n tó ìi a l̄aa l̄oo.

¹¹ Yána'oa a ḡᵇᵇwa kefeũ

lán mao t̄ea p̄ᵇ da ánuᵇsu tauwa.

¹² Ŋᵇᵇna ledama maa gbé p̄ᵇ ñᵇse v̄ie

lán vua n̄ᵇambleᵇᵇwae.

¹³ Lá í nie ìᵇ de p̄ᵇkek̄enaᵇᵇᵇ,

m̄àa zina náaide de gbé p̄ᵇ aa aà z̄iᵇᵇᵇ,

ì ní ñᵇse n̄in̄iné.

¹⁴ Gb̄é p̄ᵇ ì gbadaa legb̄e mé ìli dao

de lán lou p̄ᵇ sisi à ìana k̄aka i maowae.†

¹⁵ Menak̄ea ì to kía ní yáze e,

kp̄álea ȳái ì tó ní yá ble.

¹⁶ Tó n z̄ᵇ è, ble n lé léu,

ké ńsu ble z̄ᵇᵇ ñ pisio ȳái.

¹⁷ Nsu ñ n gbédee be zé s̄ᵇᵇ,

* 25:7 Luk 14:8-10 † 25:14 Yud 12

ké asu kpasannɔ à zanguo yáí.

18 Gbé yáɔɔa a gbédeewa

de lá à aà kè'ia ní goo ge fɛnda ge ní kaowae.

19 Sɔkpalea náaisaidezi taasikegɔɔ

de lán swaa gyāe ge gbá kòɔwae.

20 Pɔna lesia pɔsiadee

de lán ulawoloama íampuu

ge yɔuna kaa bɔwawae.

21 Tó nɔa lé n ibee de, ble kpawà,

tó imie sɔ, n àà gba í,

22 asa ríle aà ɔ kaè a léun we, †

mé Dii a fiabone.

23 Lá gukpe íana í mɔ ní louo,

màa gbēpea í mɔ ní oa fɛnkpaao.

24 Ia gɔu zāu maa

de kua kpéu sānu ní nɔ sòledeola.

25 Baona bɔa bùsu zāzāu

de lán í nie kpaa gbé pɔ a yèee làawawae.

26 Gbēmaa pɔ misiile vāikenaε

de lán nibɔna pɔ a í yāwae,

lán lòɔ pɔ a í òɔkpàwa.

27 Zɔblea gēagēa maa,

gbé azia kpelaa gbiao.

28 Gbé pɔ azia kūa dɔo

de lán wéle pɔ a bíi gboowae.

26

1 Lá loughεkwεa saε

ge loumaa pɔkεkεgɔɔ lí zεkεo,

† 25:22 Lom 12.20

màa gawi lí kōsi ní sɔũoo.
 2 Lá gòlegolena ní luakitelenao
 Ìbò vuavua, Ìbò gé la, Ìbò ta le,
 màa ɔleleá gbéé pá a pɔe zɔwàò.
 3 Fláá s̄́ p̄́e, kpíá zàa'ina p̄́e,
 sɔũ p̄́ mé go ũ a kpesea.
 4 Nsu yázāsi sɔũwa a faasaikewao,
 ké nsu gɔaàwao yáí.
 5 Yázāsi sɔũwa a faasaikewa,
 ké asu azia gwa ònɔna ũo yáí.
 6 Tó n ledi sɔũe,
 n nzia òòkpàe, n yā'í nziaee.
 7 Yáasi p̄́ ɔ sɔũ léu
 de lán ee gbá p̄́ lé gbãewae.
 8 Sɔũ kpelaa
 de lán gbɛdaa gbɛmauwae.
 9 Yáasi p̄́ ɔ sɔũ léu
 de lán le naa wɛdena ɔziwae.
 10 Sɔũ ge gbɛpápá daaziu
 de lán toekana p̄́pii gbáawae.
 11 Sɔũ eaa a yāfaasaikewawa Ìbò
 de lán gbɛ p̄́ èa a pisi blèwae.*
 12 N gbé p̄́ azia díle ònɔna ũ èa?
 Sɔũ s̄́ɔwà.
 13 M̄́ade Ì m̄́e: Ǹ̀ɔmusu ku zéue,
 w̄́i pásí b̄́e zeau.
 14 Lá gba Ìbò lili a lilibòu,
 màa màade Ìbò lilelile a wúlèkíi.
 15 M̄́ade Ì ɔsi tau,
 aà bl̄́li ḡ́eò a lé kíi Ì k̄́ewà ía.

* 26:11 2Piɛ 2.22

16 Maaðe Ìò e a òno
de yáwendõna gbẽon soplaola.

17 Vi pélea dão lekpaau
de bàasi gbẽ kũa a vláwa ùe.

18-19 Gbế pò a gbédee sàsã ò à gbàsa oè: Málε faaiboε
de lán wekeyiode pò lé kà tede ní kagbao fániguwae.

20 Tó yàa kuo, té ì gaε,
tó gbẽpena kuo, sòle ì láaε.

21 Lá sísí ì ke teyõε, lá yàa ì ke tée,
màa lekpaade ì sòle da.

22 Gbẽpena yá ì kené lán zówa,
ì gẽ léu dõ e nòsekpeau.

23 Nòsepãside pò ì yá nana oné
de lán lo pò wà ánuu'i lèwàwae.

24 Gbế pò Ìò zańgu ì azia keke ní léoe,
gbésãsãa làasoo mé kú aà sõu.

25 Tó yá nana bõ aà léu, nsu sio,
asa yávãi mèn sopla mé kú aà sõu.

26 Tó à a zaa gbéou ùε moafili guu,
aà vãi ì bõ gupuau bíla wáa.

27 Gbế pò eyõné a zu a guuε,
gbế pò gbε gbeembò, gbepi a si adewa.

28 Eede za gbế pò ì ní òkpaogu,
kõnide ì gbế kpá léleai.

27

1 Nsu íanadã zia yá musuo,

asa n̄ d̄ɔ yá p̄ɔ zia a io.*

²To wà n sáaukpa, n̄su n̄ nzia sáaukpaɔ.
To à b̄ɔ gb̄ɛp̄áleɔ léu, asu b̄ɔ n̄ léuo.

³Gb̄ɛ gbia, ūf̄aaá asoɛ,

kási s̄ɔũ íadama ì t̄ómá de beea.

⁴P̄ɔkūma p̄ási, p̄ɔf̄ɛ ì dańla,
dém̄ɛ a n̄òs̄eḡɔa f̄ɔ s̄ɔi?

⁵Gb̄é gbaa laai bíla wáa maa
de yea gb̄ézi yāe oaè saia.

⁶Gb̄ɛna yā'ɔma kpaan̄zi náai v̄i,
ib̄ɛɛ lép̄ɛama m̄ɔafili v̄i.†

⁷Gb̄é p̄ɔ k̄aa ì zazakū z̄ówaɛ,
āma n̄ɔand̄ena p̄ɔ k̄is̄ā d̄ɔo.

⁸Gb̄é p̄ɔ k̄è a uawa àle bebebebe
de lán b̄ā p̄ɔ s̄ās̄ā a sakp̄ɛwawaɛ.

⁹Nisi ḡinana n̄ tulaletio ì n̄ p̄ɔ ke na,
ledaak̄ɔwa n̄ n̄òsem̄endoo ì gb̄ɛnaɔ ke na.

¹⁰Nsu n̄ n̄ gb̄ɛna v̄ūaaɔ ge n̄ mae gb̄ɛna.
Tó yá n̄ le, n̄su gé n̄ v̄i ge n̄ d̄āuna beo.

N gb̄édee p̄ɔ kú k̄ai maa de n̄ be gb̄é p̄ɔ kú z̄āa.

¹¹Ma né, n̄ȳɔ ɔn̄ɔ, ma p̄ɔ i k̄ema na,
m̄i e yá z̄āsi ma s̄òs̄ɔnaɔwa.

¹²Laaide ì d̄ɔaa v̄ai e ɔ ì ul̄ɛè,
làasoosaide ì gi àò gé ɔ ì yā'e.

¹³Tó gb̄é nib̄ɔ f̄ia d̄i a miwa, n̄ aà ula sí,
n̄ȳɔ k̄ūa t̄òɔma ũ gb̄épi ḡɛɛ ũ.

¹⁴Tó n̄ led̄à ía n̄ samaa'ò n̄ gb̄édeee k̄ɔɔk̄ɔɔ,
wa dil̄ɛ sav̄ai ũɛ.

¹⁵N̄ɔ s̄òlede muua

* 27:1 Zaa 4.13-16 † 27:6 Luk 22.47-48

ń í pó lé tᵒtᵒ zᵑsai lou záoe.

¹⁶ Àà zùukeaá íana zùukeae,
ade lé í ɔkūkpaε.

¹⁷ Lá mᵒᵒ í kᵒ lεke,
màa gbēnazina í a gbédee keke.

¹⁸ Tó n laaidò lí nε'inawa, nýᵒ a né ble,
tó n ɔlía n diizi, a n kpela.

¹⁹ Lá gbé í a oa e í guu,
màa gbé í a nᵒse dᵒ a yákeawa.

²⁰ Lá geᵒ lí mᵒ beda ní téowao,
màa gbé wé yea pói lí mᵒwào.

²¹ Wí ánuᵒu ní vuao maa dᵒ a baasaa guue,
màa wí gbé beεε dᵒ aà tᵒbᵒa guu.

²² Baa tó n faasaide kà góu
níε aà sabo ní pᵒwεnao sãnu,
aà faasaikε a kēwào.

²³ Níliᵒ n pᵒtuᵒᵒ kua dᵒ maamaa,
laaidᵒ n kpàsa pᵒᵒwa.

²⁴ Asa àizeε líᵒ ku gᵒᵒpiio,
mé gawi líᵒ gé wē ní wēᵒᵒ.

²⁵ Sē í láa, a dafu í bᵒle,
ni a tàaa kpá pᵒᵒne,

²⁶ ni pᵒkasa ke ní n sãᵒ káo,
ni bú lú ní n blè ᵒao,

²⁷ ní bleᵒ ví íᵒ dinzi n pᵒblea ũ,
ni n uadeᵒ ní n nᵒε zíkεnaᵒ gwaᵒ.

28

¹ Váikεna í bàalεε, baa tó wàε aà yao,
gbēmaa íᵒ wᵒᵒ ví lán nᵒᵒmusuwa.

² Tó duuna kᵒ bùsuu, a kíaᵒ íᵒ dasiε.

Gbḗ pᵓ wεzē n̄ dᵔao vī ì to yázede àᵓ ku.

³ Kíá pᵓ ì ìada yḗesaideᵓwa
de lán lou pᵓ ì kwe à ble òkpawae.

⁴ Ikoyādansaiᵓ ì gāga vāikenaᵓne,
ikoyādanaᵓ sᵓ aa ì bᵓ n̄ kpee.

⁵ Gbḗvāiᵓ yázede gbadᵔo,
gbḗ pᵓ lé Dii aeyao dᵔ wásawasa.*

⁶ Taaside tàesaide maa
de ᵓde yākpaanlakenala.

⁷ Né ikoyādana wé kēa,
lalsideᵓ gbēna ì wida a maewae.

⁸ Gbḗ pᵓ ì a àizee káfí ᵓ'igbaa n̄ àiwεεlea zᵔᵓᵓ guu
lé pᵓ kāaa gbḗ pᵓ ì taasideᵓ wegwaεε.

⁹ Gbḗ pᵓ ì ikoyā kpá swáa,
Lua líᵓ ye aà wabikεawa gíyāio.

¹⁰ Gbḗ pᵓ ì gbḗmaaᵓ da zé vāiwa,
a léle da azía baiue,
tàesaideᵓ sᵓ aa bᵓ maa.

¹¹ ᵓde ì azía dile ᵓnᵓna ũe,
kási taaside wεzēna ì aà ᵓnᵓ dᵔwàe.

¹² Tó gbḗmaaᵓ kúkua dᵓ, gbḗpii ᵓ ìanadāe,
tó vāikenaᵓ gbāakù, baade ᵓ mikpaguiε.

¹³ Tó n̄ n̄ tàaeᵓ ùle, n̄yᵔ gé aeᵓ,
tó n̄ ò mé n̄ tò, Lua a n̄ wēnagwa.†

¹⁴ Báaaden gbḗ pᵓ Dii vīa vī ũ.
Swágbāade sᵓ ì léle da taasiu.

¹⁵ Gbḗvāi pᵓ ì kible yḗesaideᵓwa
de lán nᵓᵓmusu pūnaawae,
lán gbεaana kusiamáwa.

¹⁶ Dᵓaana pᵓ ì gbḗ wetā wé kēao,

* 28:5 1Kln 2.14 † 28:13 1Zaa 1.9

gbé pò za òvāi'eau wēni ìò gbāa.

¹⁷ Gbēdena pò a làasoo lé ìadawa
aò bàalε e a γε gaòε.

Gbēe su kpaèò.

¹⁸ Gbé pò ì yāke a zéwa aò aafiaε,
yāðòsaikεna sò a εε kándοε.

¹⁹ Gbé pò ì laaidò a buaziwa ìò kǎa,
gugiiyana sò ìò ku pókēsāma guuε.

²⁰ Lua a báaada náaidegu maamaaε,
gbé pò lé wǎ à ke òde ũ a bò pǎo.

²¹ Gbēbòbò'a'òsi maaò,
kási gbé a tàaekε pēε miòna yái.

²² Biide mé ì wǎ ní àizεε'eaò,
ìliò dǒ ké taasi a a leo.

²³ Gbé pò gbé gbà laai ìò naaàno
de gbé pò aà tónasíla.

²⁴ Gbé pò a de ní a dao kpái'ò,
mé àle me tàae no,
ade doū ní kpáiweliwεοε.

²⁵ Gbé pò wékaka ví ì sòle daε,
gbé pò Dii náai ví mé a mεkpa.

²⁶ Gbé pò lé azia náaikεá sòūε,
gbé pò kú òno'òno mé a bò maa.

²⁷ Pò lí kēsǎ gbé pò ì taasideo gba pówao,
wǐ gbé pò ì wεvíñla kaε.

²⁸ Tó vāikεnaò gbāakù,
baade ìò mikpaguiε.
Tó aa gàga, gbēmaaò ì liguaε.

29

¹ Gbé pò wa gbà laai maamaa mé aà swá gǐ gbāa,

kaaũ a gēaàzi kándoe, a fele ɓo.

² Tó gbēmaaᓃ ligua, gbéᓃ pᓃ ɓ nae,
tó gbēvāi ku kpalau, wī aaukeε.

³ Gbé pᓃ ye ɔnɔi ɪ a mae pᓃ ke na,
káaluao be zεsena ɪ a ɔa de.

⁴ Kía ɪ a b̀usu zedᓃ yáede musu,
a gbagusaesina sᓃ ɪ a b̀usu deε.

⁵ Gbé pᓃ lé lena ke a gbédeεε
lé ba kpa aziaεε.

⁶ Gbēvāi tàaekεa ɪ aà kũ bai ũ,
gbēmaa gula ɓ dᓃ n pᓃnao.

⁷ Gbēmaa ɪ laaidᓃ yēεsaideε a yágᓃgᓃawa,
vāikεna sᓃ ɪli aà k̀akεo.

⁸ Gbélaanikεnaᓃ ɪ wéle wā,
ɔnᓃnaᓃ ɪ gbéᓃ ǹse níniné.

⁹ Tó ɔnᓃna gè yákpalekεi n sᓃũo,
sᓃupi pᓃ pà yà, àle yáalo yà,
aà lé lí kpaaũo.

¹⁰ Gbēdenaᓃ ɓ za tàaesaidεgε,
aaᓃ gbēmaaᓃ wεε.

¹¹ Sᓃũ pᓃkũma ɪ pisi aà wéwae,
ɔnᓃna sᓃ ɪ a ǹse suumpae.

¹² Tó gbāade lé swáε εyāi,
aà ɪwaᓃ ɪ gᓃ vāikεnaᓃ ũ píie.

¹³ Taaside n ɪadamadeo an yáε bee doũε,
Dii mé tò an wé lé gu'e nípii.

¹⁴ Kía pᓃ ɪ yákpalekε taasideᓃne n sianao,
aà kpala źnapεlea ɓ gbāa gᓃpiiε.

¹⁵ Toota n flāo ɪ to gbé ɔnᓃkũ,
né pᓃ wa tò aziaε ɪ wida a dawae.

¹⁶ Tó vāikεnaᓃ ligua, tàaekεa ɪ kᓃε,

ãma gbẽmaao aa ní lélea e.

17 N n né toto, i n nòse dane doũ,
a to n nòse àò yáalowa.

18 Gu pò Lua yá kúuo wíliò nízia kúa dõo.

Báaaden gbé pò aà ikoyã kúa ũ.

19 Wili zò toto ní léoo.

Baa tó a mà, a zíkewào.

20 N gbé pò í wā àò yā'o èa?

Sòũ sàowa.

21 Zò pò wa zàza za a èwaasogoo,
a gõ gulu ũ gbézãe.

22 Pòkũmade í sòle da,
nòseyãfũnde í duunake maamaae.

23 Iandãa í ní busae,
ziabusaa mé í ní káfi.*

24 Gbé pò lé ble ní kpáio za aziaue,
í me á sí ní Luao, ã ìli we òo.

25 Viakaa gbẽnazinaeá baie,
gbé pò lé Dii náaike mi aò daa ía.

26 Gbé daside Ìò ye gbãade zérinòe,
ãma yákpalekea ní gbéóá Dii yáe.

27 Gbẽmaa ye gbé dòosai gíyáio,
gbẽvái sò ìliò ye nòsepuade yãkeaiò.

30

Aguu yā'oa

¹ Yake né Aguu yā'oa.

Ma kpsa Lua, ma kpsa dúuduu,

² asa ma sòũke de dāola,
má gbẽnazina wezẽ vío.

³ Mi ònò dadao,

* 29:23 Mat 23.12

mé má Lua dᵇa vío.
⁴Déme gè luabe yāa à sùì?
 Déme íana kàaa kù a ɔzi?
 Déme lou yè a pɔkasauì?
 Déme tɔle lé dāì?
 Àà tón lai? Àà né tón lai?
 Tó n dᵇ.

⁵Lua yáɔ pípia píie,
 ìɔ de sèngbao ũ gbé pó nàaàzie.

⁶Nsu yāe káfi aà yá guuo,
 ké asu ní ekanε ní ɔzió yái.

⁷Yá mèn pla mále gbεama Dii,
 rísu giomεε e màɔ gao.

⁸Ma kē yāpā oa ní εetoaowa.
 Nìli ma gba ble ma lé léu.

Nsu ma da taasi ge ɔdekεuo,

⁹ké pó su àɔ dimazi
 mà lelekpanzi mà me,
 déme Lua ũio,
 mé ké taasi su ma kũ mà kpái'o
 mà n tó ɔɔkpao.

¹⁰Nsu yāɔɔ zɔwa a dii kíio,
 ké asu n ka, à wi n musuo yái.

¹¹Gbēɔ ku, aai ní mae kaε,
 aali samaa'o ní daεo.

¹²Gbēɔ ku aaliɔ e wa gbāsíio,
 kási an ámake i kémáo.

¹³Gbēɔ ku an wépekli zà,
 aai ní mi ga da ía.

¹⁴Gbēɔ ku an swaaá fēndaε,
 an kánkānaá fēnaε,

aaĩ dúnia taasideᵛ ní gbēnazĩn wēnadeᵛ taitaiᵛ.

15 Too nenᵛenaᵛ ví mèn pla,
aaĩ me: Wá gba, wá gba.

Pó mèn àaᵛ ku aali káo,
à kà síiᵛ se, aali me pó mòmáo:

16 Beda ní neasakpe giio
ní tᵛoleᵛ asa í lí mᵛwàᵛ
ní téᵛ asa ìli me a kã ziio.

17 Wé pó né ì a mae láanikeᵛ mé ì sakaᵛ a dau,
swa'e gbagbaaᵛ mé aa aà wépi bᵛ,
yāamusuᵛ i gbasa aa aà ge ble.

18 Yá mèn àaᵛ ku aa de ma dᵛala,
à kà síiᵛ se ké má ní midᵛo:

19 Zé pó yāamusu ᵛ beᵛ musu,
zé pó mlē ᵛ taa'òᵛ gbesenaᵛ,
zé pó gó'ìlena ᵛ beᵛ ísia guo
ní zé pó gᵛe ᵛ yeᵛ wéndiazio.

20 Nᵛe dᵛe'ide yákean ke:
I pᵛble, ì ᵛma a léwa,
ì me i vāikeᵛ.

21 Yá mèn àaᵛ ì tᵛ tᵛlewa à lualua,
à kà síiᵛ se a yápiᵛ fᵛo:

22 Zᵛ kpalablea,
sᵛ pᵛble kãa,

23 nᵛe pó wa zau zākea,
zᵛ wéndia gᵛa a dii zá nᵛ ũ.

24 Pó nénaᵛ ku tᵛle mèn síiᵛ,

kási aa ðno ví maamaae:

²⁵ Bɔɔnao de pɔ gbáao ũo,

kási aaɪ ble kùsúa di saee.

²⁶ En'ui'uinao de pɔzɔɔ ũo,

kási aaɪ bekpa gbèsɔue.

²⁷ Kwaɔ lío kía vío,

kási aaɪ bɔle zéze gā ní gāoe.

²⁸ Nyɔ fɔ zɔ kú ní ɔo,

kási ɪ e ge na kía kpé saaiɛ.

²⁹ Pɔ mèn àaɔ ku an bea maa,

à kà síiɔ se an táa'oa kefeũ:

³⁰ Nɔomusu pɔ de gɔsa ũ nɔbɔo guu,

ɪli pɔɔbɔzake pɔeeo

³¹ ní kosa pɔ toe bɔo ní blesan giio

ní kía pɔ kú a zígɔo aeo.

³² Tó n ɔɔyã kè ziasaa lesi guu

ge tó n vãi làasookè, ɔku n léwa,

³³ asa lá wĩ ví disaa í fě à gɔ wàagase ũ,

ge lá wĩ ní kú wà fi à aubo,

màa gbéɔ pɔfɛane ɪ sòleda.

31

Kí Lemueli yá

¹ Kí Lemueli da ledàwà à mè:

² Kpelewaɛ, ma né? Bɔé, ma ne'ia?

Akeae, né pɔ ma a lekè Luawa?

³ Nsu n n wo de nɔeo kíio,

nísu zé pɔ ɪ kíaɔ ðɔkpa seo.

⁴ Lemueli, vɛéá kíaɔ pɔmia no,

í gbáaá kpalablenao pɔmia no,

20 I ɔ̄ poo wēnadeɔ̄ne,
 i ɔ̄lia taasideɔ̄zi.

21 Ili íampuu viake a beɔ̄deɔ̄ yá musuo,
 asa aà uadeɔ̄ i ula didikɔ̄ae.

22 I zwáa wúlebɔ̄ɔ̄ tā azia,
 aà pɔ̄kasaɔ̄á bàabaa ní zwáa gàaluladeɔ̄ne.

23 Aà zá i ɔ̄ɔ̄ɔ̄ faaibokli,
 i ɔ̄zɔ̄le gudoŭ ní bùsu gbēzɔ̄ɔ̄.

24 Nɔ̄epi i ɔ̄ɔ̄ɔ̄gāu ke àɔ̄ yía,
 i ɔ̄ɔ̄ɔ̄na tā à kpa laatanaɔ̄wa.

25 I ɔ̄ gbāa ní gawio daa a pɔ̄kasa ũ,
 aà kua zia yá lí iwāa ka aà pɔ̄ao.

26 Ŭnɔ̄yā i ɔ̄ dɔ̄ aà léu,
 i yādané ní nòsemaao.

27 I wéte a ua yākeai,
 ili zígbiake à gbasa àɔ̄ pɔ̄bleo.

28 Aà néɔ̄ i fele aa samaa'òè,
 aà zá i aà sáaukpa i me:

29 Nɔ̄e daside āiavi fá,
 āma níme ní deŕila píi.

30 Kákāa maa líɔ̄ náai vío,
 kefenke i gēzeae,
 nɔ̄e pɔ̄ Dii vía ví ɔ̄ wí aà sáaukpa.

31 A aà sáaukpa zí pɔ̄ a kè yá musu,
 í aà táasile aà yākea musu gāae.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9